Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 61 (9557). • 1989 йил 28 март • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Москва, 26 март. Байрамона дақиқалар. Пойтахтда СССР халқ депутатлари сайлови ишчанлик вазиятида ўтди.
Суратда: М. С. Горбачев овоз бермоқда.
ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

МОСКВА, 26 МАРТ...

Пойтахт СССР халқ депутатлари сайлови кунида сипо ва тантанали безанди.

...Эрталабдан бошлаб шаҳар узра булутлар сузиб юрди, ёмғир ҳам томчилади, аммо бу москваликларнинг байрам кайфиятини бузолмади. Тантана кунларидагидек шаҳар олранг байроқлар билан безатилган. Репродукторлардан музика оҳанглари янграмоқда. Ҳамма ёқда баҳор гуллари.

Пойтахтнинг марказий магистрали — Горький кўчасидан ўтиб борамиз. Илгаригидек бу ерда «Ҳамма — сайловга!», «Коммунистлар ва партиясизлар блоки номзодлари учун овоз берайлик» шиорлари кўзга ташланмайди. Сайлов бюллетенини қутига намойишкорона ташлаётган чеҳраси очиқ граждан тасвирланган плакатлар ҳам кўринмайди. Бу галги сайловда ишчанлик услуби қарор топди.

Магистраль саҳнини «Бутун ҳокимият — Советларга!» «Ер — деҳқонларга!», «Фабрика — ишчиларга!» транспарантлари безаб турибди. Бу иборалар сайловолди режаларига аниқ киритилди.

...Марказдан узоқроқдаги Орехово-Борисоводамиз. Кашир шоссеси бўйлаб янги қурилишлар кўзга ташланади. Баланд-баланд иморатлар қурилган. Келажакка ишонч бағишловчи ишлар олиб бориляпти.

СССР халқ депутатлигига номзодларнинг режаларида ва москваликларнинг ўз номзодлари билан учрашувларида қўлга киритилган ютуқлар билан бирга мавжуд муаммолар ҳам рўй-рост кўрсатиб ўтилди. Олдинда — бу муаммоларни биргаликда ҳал этиш вазифаси турибди.

Сайловчилар ўз таассуротлари билан ўртоқлашадилар.

— Мен ўз хоҳлаган номзодимга илк бор овоз беришга муяссар бўлдим, — дейди ишчи Л. Колесник. У Орехово-Борисовода улғайди. Унинг кўз ўнгида замонавий бинолар қад ростлади. Ўзи ва уч қизи учун бундай қулайлик қувонтириши мумкин эди. Аммо таъминот масаласи янада яхшиланиши керак. Людмила Владимировна сабзавот дўконига кириб чиқади. У бу ерга карам олиш учун келган. («Кеча бу маҳсулот бўлмаган»).

Сайловчилар ўз номзодлари учун овоз бериб, уларни ваъда қилган режаларини тезроқ амалга оширишга яна бир бор даъват этдилар.

Ю. БЕРСЕНЕВ, В. ЕГОРОВ,
ТАСС мухбирлари.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ВА ВЛКСМ Марказий Комитети СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги давлат планини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларини кўриб чиқиб, қуйидагиларни ғолиб, деб топдилар ҳамда КПСС Марказий Комитети. СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотладилар.

ШАҲАРЛАР

РСФСРдан: Краснодар ўлкасининг Анапу шаҳри ва Новороссийск шаҳри, Свердловск областининг Асбест шаҳри, Бошқирдистон АССРнинг Боймоқ шаҳри ва Сибай шаҳри, Калининград областининг Балтийск шаҳри ва Гусев шаҳри, Ленинград областининг Бокситогорск шаҳри, Москва областининг Воскресенск шаҳри, Кемерево областининг Гурьевск шаҳри ва Топки шаҳри, Ульяновск областининг Димитровград шаҳри, Доғистон АССРнинг Избербаш шаҳри, Калуга областининг Киров шаҳри ва Обнинск шаҳри, Рязань областининг Кораблино шаҳри, Чита областининг Краснокаменск шаҳри. Липецк областининг Лебедянь шаҳри, Ленинград шаҳар советининг Петродворец шаҳри, Владимир областининг Суздаль шаҳри;

Украина ССРдан: Днепропетровск областининг Желтие води шаҳри, Житомир областининг Новоград — Волинский шаҳри, Винница областининг Хмельник шаҳри, Львов областининг Червоноград области;

Белоруссия ССРдан: Минск областининг Гродно шаҳри, Солигорск шаҳри;

Ўзбекистон ССРдан: Фарғона областининг Қўқон шаҳри;

Қозоғистон ССРдан: Кустанай областининг Рудний шаҳри;

Грузия ССРдан: Поти шаҳри;

Молдавия ССРдан: Оргеев шаҳри;

Латвия ССРдан: Даугавпилс шаҳри;

Қирғизистон ССРдан: Ўш областининг Жалолобод шаҳри.

ШАҲАР РАЙОНЛАРИ

Москва шаҳрининг Бабушкин, Бауман, Волгоград, Гагарин, Киев, Киров. Петров, Совет, Сокольники районлари, Днепропетровск шаҳрининг Жовтневий райони, Киев шаҳрининг Ватутин, Дарница, Ленинград, Радянск районлари, Львов шаҳрининг Ленин, Рядянск, Шевченко районлари, Севастополь шаҳрининг Ленин районн. Брест шаҳрининг Ленин районн, Гомель шаҳрининг Совет районн, Олмаота шаҳрининг Москва районн, Вильнюс шаҳрининг Октябрь районн.

ҚИШЛОҚ РАЙОНЛАРИ

РСФСРдан: Қалмиқ АССРнинг Черноземельский райони, Якутия АССРнинг Абийск, Мома районлари, Тоғли Олтой автоном областининг Усть-Канский районн, Красноярск ўлкасининг Енисей, Краснотуранск районлари, Приморье ўлкасининг Артем шаҳри, Михайловск, Партизанский районлари. Ставрополь ўлкасининг Новоселицкий районн, Усть-Ордииск Бурятия автоном округининг Нукутск, Осинский районлари, Липецк областининг Добринск районн, Магадан областининг Омсукчанский районн, Чукотка автоном округининг Иультинский районн, Мурманск областининг Кола районн, Оренбург областининг Адамовский районн, Ростов областининг Константиновский районн, Сахалин областининг Анивский районн, Тамбов областининг Бондарск районн;

Украина ССРдан: Черновци областининг Путила районн;

Қозоғистон ССРдан: Семипалатинск областининг Тасқескен районн;

Қирғизистон ССРдан: Иссиқкўл областининг Тўнг районн.

Бирлашмалар, корхоналар. колхоз ва совхозлар, қурилишлар, илмий тадқиқот, лойиҳалаш ҳамда бошқа ташкилотлар ва муассасалар, тармоқлараро илмий-техника комплексларининг 1607 та коллективи кўчма Қизил байроқ билан мукофотланди, шу жумладан 746 та коллектив СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг Бутуниттифоқ ҳурмат тахтасига ёзилди.

Мари АССР ва Киров области — РСФСРнинг ноқоратупроқ зонасида автомобиль йўллари қуриш юзасидан белгиланган топшириқларни муваффақиятли бажарганлиги учун кўчма Қизил байроқлар билан мукофотланди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети партия, совет, касаба союз. комсомол ва хўжалик органларига партия XXVII съезди, КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференцияси қарорларига амал қилиб, ижтимоий турмушни янада демократиялаш, меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришга кенг жалб этиш тадбирларини изчил амалга ошириш вазифасини топширдилар. Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси қатнашчиларининг эътибори СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги давлат планини ва умуман ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини бажаришга қаратилсин. Мусобақалашаётган коллективларнинг куч-ғайрати ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини бутун чоралар билан оширишга, ресурсларни фаол тежашга, меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатларини, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, маҳсулот етказиб бериш интизомига риоя этишга, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, озиқ-овқат таъминотини ва аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилашда сезиларли силжишларга эришишга, аҳолини уй-жой билан таъминлашга, соғлом экология муҳитини вужудга келтиришга сафарбар этилсин.

Социалистик мусобақанинг демократик негизлари — унда меҳнаткашлар ва коллективларнинг ихтиёрий, ижодий ва манфаатдорлик билан иштирок этиш принциплари мустаҳкамлансин, дабдабабозлик ва маъмуриятчиликка йўл қўйилмасин. Мусобақани ривожлантириш, мусобақалашаётганларнинг ижодий имкониятини намоён этиш, одамларда ишлаб чиқариш соҳиби туйғусини тарбиялаш учун хўжалик юритишнинг, хўжалик ҳисоби, ўзини ўзи пул билан таъминлашнинг, коллектив ва ижара пудратининг янги жиҳатларидан тўла даражада фойдаланилсин.

Корхоналар ва ташкилотларда мукофотлаш системаси социалистик мусобақанинг натижалари билан бевосита боғлиқ бўлишига эришилсин, ҳалол, сифатли меҳнатнинг маънавий нуфузи бутун чоралар билан оширилсин, ташаббус ва новаторлик рағбатлантирилсин.

* * *

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети. ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолибларини қизғин қутлайди ва мамлакат меҳнаткашлари 1989 йил ва умуман беш йиллик планларини, муваффақиятли бажариш ва ошириб бажариш учун, Ватанимизни иқтисодий ва социал тараққиёт йўлидан янада олға силжитиш учун ўзларининг бутун куч ва билимини сарфлайдилар, деб ишонч изҳор қиладилар.

* * *

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотланган меҳнат коллективларининг рўйхати тармоқ, республика, ўлка ва область газеталарида эълон қилинади.

СССР Мудофаа Министрининг БУЙРУҒИ

1989 йил 28 март №117 Москва шаҳри

БЕЛГИЛАНГАН ҲАҚИҚИЙ ҲАРБИЙ ХИЗМАТ МУДДАТИНИ ЎТАБ БЎЛГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИ 1989 ЙИЛ АПРЕЛЬ-ИЮНЬ ОЙЛАРИДА СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ САФЛАРИДАН ЗАПАСГА БЎШАТИШ ВА ГРАЖДАНЛАРНИ НАВБАТДАГИ ҲАҚИҚИЙ ХИЗМАТГА ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

«Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқ **БУЮРАМАН:**

1. 1989 йил апрель-июнь ойларида ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаб бўлган ҳарбий хизматчилар Совет Армияси. Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафларидан запасга бўшатилсин.

2. Ушбу буйруқнинг 1-бандига мувофиқ ҳарбий хизматчилар запасга бўшатилиши муносабати билан 1989 йил апрель-июнь ойларида чақириқ кунигача 18 ёшга тўладиган, ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириқни кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган эркак граждандар, шунингдек чақириқни кечиктириш ҳуқуқини йўқотган хизматга чақирилувчи катта ёшдаги граждандар Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинларга ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилсин.

3. Буйруқ барча роталарда. батареяларда, эскадрильяларда ва кемаларда эълон қилинсин.

СССР мудофаа министри
армия генерали **Д. ЯЗОВ**

РЕДАКЦИЯГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

• Эътирозлар
• Талаблар
• Таклифлар

Бизни нега алдашди?

Ҳурматли «Тошкент ҳақиқати» газетаси редакцияси! Биз бу мактубни Бекобод районидаги Низомий номли 4-ўрта мактабнинг ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси аъзолари номидан йўлламоқдамиз! Партия ва ҳукуматимиз биз ўқувчиларга ғамхўрлик қилиб, пахта йиғим-теримида қатнашмаслигимиз ҳақида қарорлар қабул қилдилар. Биз бундан жуда хурсандмиз. Ўқув-тарбиявий ишимизга халақит қилмайдиган ишлаб чиқариш бригадасида меҳнат қилдик. Мактабимизда ишлаб чиқариш бригадаси бир неча йилдан буён ташкил этилган бўлиб, план ва топшириқларни бажариб келмоқда. Бу йил ҳам мактабимиз 14 гектар майдонга пахта экди. Бунда 7—9 синф ўқувчилари бўш вақтларида ишлади-лар. Чигит экиш, яганалаш, чопиқ, суғориш ва пахтани териб олиш — барчаси шу бригада аъзолари зиммасида бўлди. Бу ишлар бизнинг ўқишимизга ҳалал бергани йўқ. Чунки биз ёзги каникулда ва дарсдан сўнг меҳнат билан шуғулланганмиз. Ўтган йилги айни пахта йиғим-терими даврида район комсомол комитети вакиллари келишиб, район мактабларида ишлаб чиқариш бригадалараро мусобақа ташкил этилганлиги, бунда қайси бригада 25 сентябргача планни биринчи бўлиб бажарса, унинг аъзолари мусобақа ғолиби деб топилиб, улар марказий шаҳарларга саёҳатга олиб борилади, деб айтишди, жуда хурсанд бўлдик. Биз планни 25 сентябрда эмас, 23 сентябрда, ҳар гектар ердан 25 центнердан ҳосил олиб областда биринчи бўлиб бажардик.

Рапортни олиб борганимизда район комсомол комитетининг биринчи секретари Ш. Тошматов область комсомол комитети билан телефонда гаплашганда ҳам биз областда биринчи бўлиб планни бажарганлигимизни айтди. Шундан сўнг мажбуриятни ҳам бажариб, ҳосилдорликни 25 центнер ўрнига 28,5 центнерга етказдик.

Лекин район комсомол комитети берган ваъдасининг устидан чиқмади. Биз ҳамон катта умид билан берилган ваъда натижасини кутмоқдамиз. Агар бизга марказий шаҳарларга йўлланма берамиз демасалар ҳам ўз меҳнатимизни қилар эдик-ку? Ёки ҳали ҳам «Алдагани бола яхши» деб юрибдиларми? Бизнинг илтимосимиз шуки, ҳақни ҳақ, берилган ваъдани бажариш ёки бажармасликларини билиб беришларингизни сўраймиз.

Ҳурмат билан ишлаб чиқариш бригадаси аъзолари, ВЛКСМ аъзолари:

С. АБДУРАҲИМОВА, У. БОЗОРОВА, Ҳ. САФАРОВ ва бошқалар.

Қишлоғимиз планда йўқ эмиш

Ҳурматли редакция! Биз ўз йигитлик бурчимизни Афғонистон тупроғида ўтадик, омон-эсон она Ватанимизга қайтгач, қайта қуриш шарофати туфайли рўй берган ва рўй бераётган ўзгаришларни кўриб беҳад қувондик. Лекин афсуски ўзимиз яшайдиган Пискент районидаги Охунбобоев номли колхознинг Олтовул қишлоғига ҳали қайта қуриш шамоли етиб келмаганлиги бизни афсуслантирди.

Жумладан, қишлоғимиздаги ўғил-қизларнинг пухта билим олишига ҳеч қандай шароит ҳам, имконият ҳам йўқ. Ваҳоланки партия-ҳукуматимиз кейинги йилларда келажагимиз бўлган ёш авлод таълим-тарбиясига, уларнинг жисмонан ва маънавий жиҳатдан соғлом улғайишларига алоҳида эътибор бермоқда. Ана шу мақсадларда жуда кўп жойларда иш мактаб ислоҳоти асосида олиб борилмоқдаа. 105 хўжалик яшайдиган қишлоқ аҳлининг фарзандлари эса саккиз йиллик маълумотни ҳам битта мактабда тўлиқ олиш имконига эга эмаслар. Яъни кичкинтойлар дастлаб 1, 2, 3-синфларни К. Маркс номли мактабда ўқийдилар. Авария ҳолатидаги бу бинонинг қачон қурилганлигини ҳеч ким эслолмайди ҳам. Ана шундан кейин юқори синфларда билим олиш учун укажонларимиз ёзда чанг, қишда лой кечиб 2,5 километр узоқликдаги Свердлов номли мактабга қатнайдилар.

Биз бир группа ота-оналар номидан колхозимиз раиси М. Авазовга қишлоғимизда янги мактаб биноси қуриб беришда ёрдам кўрсатишини илтимос қилган эдик. Лекин у кишининг айтишларича, биз яшаётан қишлоқ умуман планда йўқ эмиш?! Наҳотки, укаларимиз шаҳардаги тенгдошлари каби барча қулайликларга эга бўлган, кенг, ёруғ синфхоналарда ўқишга ҳақлари бўлмаса?!

З. МУСАЕВ, Р. ЭРГАШЕВ ва бошқа интернационал жангчилар.

ТИЛИМИЗНИ БУЗМАЙЛИК

Рус тили — шубҳасиз бой, умумхалқ ва интернационал тилдир. Лекин ерлик халқнинг тилини, маданияти, тарихи, урф-одатини ўрганган ўзга миллат халқлари ўзаро интернационал дўстликни, муносабатни ҳурмат қилган ва мустаҳкамлаган бўларди. Бундай ҳол халқлар онгини бойитади, қадрини улуғлашга, тўғри баҳолашга ёрдам беради. Бир-бирини камситишга, менсимасликка йўл қўймайди.

Шахсга сиғиниш ва турғунлик йилларидаги лаганбардорлик, масъулиятсизлик оқибати миллатимиз қадрини, урф-одатини, тил бойлиги, адабий грамматикасини камситишларга олиб келди.

Кўпчилик масъул идора ва корхоналардаги масъул ходимлар ўзбек тилини билмасликлари оқибатида муҳим ҳужжатлардаги имло хатолар кўпгина тушунмовчилик ва сарсонгарчиликларга сабаб бўлаяпти. «Ж» ҳарфини «Дж» «ё»ни «я»га, «о»ни «а»га, «ў»ни «у»га, «қ»ни «к»га, «ф»ни «п»га айлантириб юборганмиз. Соф ўзбек тилига , катта путур етди. Масалан, менинг отам 1911 йилда туғилиб, паспорт бўйича: Обидхўжаев Саидкарим Бобохўжаевич, ҳарбий билетларида эса Абидходжаев Саидкаримга айланиб кетган. Онам Ғофурова Раҳбар эса Гапурова Рахбар, мен Саидкаримов Акмал бўлиб қолганман. Бундай хатоликлар ҳаётимизда жуда кўп қийинчиликларга олиб келди. Айниқса, бюрократлар учун бундай ҳолатлар жуда қўл келади. Шунинг учун ҳам барча корхона, идора ва муассасалардаги масъул ходимлар рус ва ўзбек тилини, адабиёт ва грамматикасини ўрганишлари, яхши билишлари шарт, деб ҳисоблайман.

А. САИДКАРИМОВ,
Тошкент шаҳри.

СИНОВДАН ЎТИШОЛМАДИ

Коммунистлар район газлаштириш идораси ишчиси Сония Ахчил ва «Авангард» совхози ишчиси Хадича Алиқуловани партия аъзолигига қабул қилишмади. Улар партия аъзолигига кандидат бўлган кезларида ўз сиёсий билимларини ошириш устида қайғурмадилар, ёш коммунистлар мактаби машғулотларига қатнашмай қўйдилар. Муддат ўтиб партия аъзолигига қабул қилиш даври келганда тушган саволларнинг бирортасига ҳам жавоб беролмай изза бўлиб қолдилар.

Районда ёш коммунистлар мактаби 1987 йилнинг августида ташкил этилган эди. Ўтган даврда иккита группада машғулотлар тугади. Ҳозир 22 нафар тингловчи машғулотларда қатнашяпти. Ўқиб ўз билимини оширган ёшларнинг кўпчилиги коммунист деган номни шараф билан оқламоқда.

Кейинги пайтларда ўқув программаси қайта қурилиб машғулотлар лекция-семинар формасида ўтказилмоқда. Партия аъзолигига кандидатлар ҳар ойнинг дастлабки шанбасида район партия комитети секретарлари, малакали пропагандистлар ўқиган лекцияларни тинглаб амалий машғулотларда ўз билимларини мустаҳкамламоқдалар.

Жойларда бўлажак коммунистлар мактаблари ҳам иш олиб бораяпти. Уларда коммунист бўлиш истагини билдирган йигит-қизлар шуғулланмоқдалар.

А. ҚОДИРОВ,
Бекобод райони.

ЭРТАНГИ ҲОСИЛНИ КЎЗЛАБ

● БАҲОР келиши билан далаларда иш қизиб кетди. Сабзавоткорлар аҳолига эртаки ва сифатли маҳсулот етказиб бериш учун барча имкониятлардан фойдаланиб, экишни кучайтириб юбордилар. Калинин районидаги «Қорасув» совхозининг 6-бригадаси далаларидан олинган мана бу суратда ҳам сабзавоткорларнинг айни кунлардаги ишлари акс эттирилган. Плёнка тагига карам кўчати экиш, айниқса, уюшқоқлик билан ўтказилди.

Р. ГАЛИЕВ фотолари

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари — ҳаётга!

ЗАВОДНИНГ ОЙНАВАНД ДАЛАСИ

Қўлдан берганга қуш тўймайди, деганларича бор. Савдо ташкилотлари олиб келаётган деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари 5 минг кишилик коллективга урвоқ ҳам бўлмаяпти. Ишчилар эҳтиёжини тўлароқ қондириш учун ёрдамчи хўжалик ташкил этишдан бошқа илож қолмади.

Дирекция, партия ва касаба союз ташкилотларининг шу қароридан сўнг корхона вакиллари қишлоқдан жой излашга киришишди. Узоқ изланишдан сўнг Оҳангарон районидаги хўжаликларнинг бирида тўхташди. Шу ердан ажратилган 300 гектар лалмикор ер вакилларга маъқул тушгандек бўлди.

Ўша кезларда кечки экинлар эндигина экила бошланган эди. Завод биринчи навбатда ҳайдов трактори сотиб олди. Ажратилган ернинг 60 гектарига тезда озуқа экинлари экилди. Сўнг сув чиқариш учун бурғилаш ишлари бошланди. Бирйўла омборхона, молхона қурилишларига ҳам қўл урилди. 3 мингта бетон устун келтирилиб, бўлажак ферманинг теварак атрофи ўраб олинди. Шу тариқа заводнинг қишлоқда яна бир цехи пайдо бўлди. Ҳадемай сут ва гўшт маҳсулотлари шу ердан чиқади.

Иш давомида янги-янги таклифлар туша бошлади. 5 гектар ерда мевали боғ яратиладиган бўлди. Чорвачилик фермаси ишга тушиб кетгач, қуёнчилик фермасини ҳам ташкил этиш мўлжаллаб қўйилди. Қолган ерга сабзавот, полиз, картошка экилаяпти.

Ҳозир корхона вакили И. Слюденко ёрдамчи хўжаликдаги ишларни тўла изга солиб юборган. Маҳаллий аҳолидан деҳқончилик ва чорвачилик билан шуғулланувчи ишчилар қабул қилинди, ҳашарлар уюштирилмоқда.

Ёрдамчи хўжаликда етиштирилган ҳосилга ишчиларнинг оғзи теккач яна бир фикр туғилди. Коллективни йил бўйи сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш учун теплица хўжалиги ҳам қурилса қандай бўларкин? Бу таклиф ҳаммага маъқул тушди. Теплица билан шуғулланиш завод директорининг ўринбосари Э. Файзиевга топширилди. Кўпчилик билан қилинган маслаҳатдан сўнг завод тайёр теплица сотиб оладиган бўлди. Шунда ишчиларни сабзавот маҳсулотлари билан тезроқ таъминлаш имкони яратилади.

Ўша кезларда бўлиб ўтган каттагина йиғилишларнинг бирида Янгийўлдаги У. Юсупов номли комбинатга қарашли теплицалар қаровсиз қолганлиги учун ҳам фойда ўрнига зарар келтираётганлиги қаттиқ танқид қилинди. Завод шу нураган теплицани арзон-гаровга сотиб олиб, ўз кучи билан реконструкция қилса бўлмасмикан? Шу фикрдан сўнг мутахассислар бориб комбинатнинг теплица хўжалигини атрофлича кўздан кечиришди. Ҳақиқатан ҳам у аянчли аҳволга тушиб қолган эди. Қозонхонадан турар-жойлар, боғча ва мактабларни иситишда фойдаланилаётган эди. Теплицаларнинг ойнаси йўқ, трубалари чирий бошлаган.

Қисқа муддатли музокаралардан сўнг комбинат 16 гектарлик теплица хўжалигини заводга 1 миллион 60 минг сўмга сотадиган бўлди. Ўзаро шартномалар имзоланди.

— Биринчи галда совуқ тушмай теплицанинг устини ёпиб олиш керак, — деган фикрни билдирди Э. Файзиев. — Лекин ойна йўқ, теплица томини нима билан ёпиш мумкин.

Завод вакиллари пленка қидириб турли корхоналарга мурожаат қилишди. Ниҳоят Оҳангарондан 200 микронли 12 тонна пленка топилди. Ҳаммаёқ ўралгач, теплицага редиска уруғи сепилди. Сўнг помидор, карам, бодринг экиш учун ер ҳозирланди. Шу тариқа қисқа вақт ичида теплицага 15 хил экин жойлаштирилди. Биринчи бўлиб редиска етилди. Ҳозир у пешма-пеш ишчилар дастурхонига етказиб берилаяпти.

У. Юсупов номли комбинат ва «Таштекстильмаш» заводи ўртасида тузилган шартномада социал соҳада ҳам ҳамкорлик қилиш кўзда тутилган эди. Бундан буён заводнинг дам олиш зонасида комбинат ишчилари ҳам ҳордиқ чиқариб, ўз саломатликларини мустаҳкамлайдилар. Деҳқонларнинг фарзандларига ҳам алоҳида ғамхўрлик кўрсатилади. Улар ёзги каникулларини заводнинг Чорвоқ денгизи бўйидаги «Комсомолец» пионер лагерида ўтказишади. Ўз навбатида комбинат завод учун балиқ етиштирадиган кўл яратиб беради.

Ўзаро ҳамкорлик туфайли икки томон катта манфаат кўраяпти. Бундай ҳаракат КПСС Марказий Комитети март Пленуми қўйган талабларга тўла равишда мос тушади. Пленумда таъкидланганидек, шаҳар билан қишлоқ ўртасида, аграр сектор билан экономиканинг бошқа секторлари ўртасида иқтисодий асосланган, адолатли муносабатлар ўрнатилмаса, аграр сектор ҳам, умуман жамият ҳам муваффақиятли ривожлана олмайди.

Ж. НОСИРОВ.

ДАВЛАТ ҚАБУЛИ — СИФАТ КАФОЛАТИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ, шу жумладан пойтахт областимизнинг қатор саноат корхоналарида давлат қабули жорий қилинганига ҳам икки йилдан ошди. Бу система маҳсулот сифатини яхшилашга қандай таъсир қилди? Бу соҳада қандай ижобий ўзгаришлар юз берди? Шу саволлар билан республика стандартлар бошқармаси давлат қабули бўлимининг бошлиғи **Абдуҳамид Шукурович КАРИМОВ**га мурожаат қилдик.

— Бугунги кунда республикамиздаги эллик тўртта, областдаги йигирма бешта корхона ва бирлашмалар давлат қабули асосида маҳсулот топширмоқда.

Аввало бу усулни қўлланишга ўтаётган корхоналарнинг техник-иқтисодий имкониятлари синчиклаб ўрганилди. Мавжуд асбоб-ускуналардан тортиб норматив-техник ҳужжатларгача қайта кўриб чиқилди. Бир қатор корхоналар давлат қабули шароитларида ишлаш имкониятига эга эмасликлари аниқланди. Жумладан, бундай корхоналарда технологик ҳужжатлар эскирган эди. Амалга оширилаётган лойиҳа-конструкторлик ишлари бугунги стандарт талабига жавоб бермасди. Шунга ўхшаш қатор бошқа камчиликлар бор эди.

Уларни тузатиш, яхшилаш ишлари олиб борилди. Натижада шу кунга қадар лойиҳа-конструкторлик ҳужжатларига 1,8 минг, технологик ҳужжатларга 1,3 минг ҳолатда ўзгариш ва тузатиш киритилди. 1988 йилда давлат қабулига ўтиб ишлаётган корхоналарда маҳсулот сифатига тушаётган эътирозлар бир ярим баравар камайди.

Ўтган йили янги шароитларда ишлаётган корхоналар ва бирлашмалар жами маҳсулотнинг 99,5 проценти давлат қабулидан ўтди. Маҳсулотни биринчи тақдимда топшириш эса 92,5 процентни ташкил этди.

Бироқ, саноатнинг айрим тармоқларида бу республика бўйича ўртача кўрсаткичдан анча кам бўлди. Жумладан, машинасозлик комплексида бу кўрсаткич 86,6, енгил саноатда 77,4 процентга тўғри келди.

• ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича кўзланган марра эгалланмай қолди. Тошкент областининг давлат қабулини жорий қилган корхоналари тақдим этган маҳсулотнинг саккиз проценти тузатиш учун ёки брак сифатида қайтарилди. Ҳаммаси бўлиб 700 минг сўмлик саноат маҳсулоти бутунлай брак қилинди. Бу мисоллар ҳали корхона ва бирлашмаларда аъло сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун барча резервлардан фойдаланилмаётганлигини кўрсатади. Айниқса, айрим деталларнинг етишмаслиги хом ашё таъминотидаги танқислик, узилишлар, ишчиларнинг малакаси етишмаслиги ва бошқа шу каби нуқсонлар бунга халақит бермоқда. Ангрен керамика комбинатида тайёрланган 420 минг сўмлик маҳсулотнинг бракка чиқарилишини фақат шу билан изоҳлаш мумкин.

Давлат қабулига биринчи тақдимда маҳсулот топшириш салмоғи саноатнинг етакчи корхоналари — «Подъёмник», Тошкент трактор заводи бирлашмаларида ва «Узбекхиммаш» заводида анча паст даражада бўлганлиги ташвишлидир. Давлат қабули шароитларида ишлаётган қатор корхоналарда ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш маҳсулот сифатини оширишга ёрдам берадиган янги прогрессив технологияни жорий қилиш юзасидан деярли ҳеч қандай ташкилий-техникавий чоралар кўрилмаяптики, бу ачинарлидир. Оқибатда айрим меҳнат коллективларининг иш самараси камайиб кетмоқда. Фикримизнинг далили сифатида Ангрен керамика комбинатини мисол қилиб олиш мумкин. Авваллари бу корхона планларни мунтазам бажарарди. Давлат қабули жорий қилингач, ишдаги камчиликлар юзага чиқди-қолди. Аввало корхонадаги жиҳозлар, асбоб-ускуналар сифати тузук маҳсулот ишлаб чиқаришга яроқсизлиги аниқланди. Эски ускуналар билан яхши сифатли маҳсулот тайёрлаб бўлмайди. Уларни янгилаш ва норматив-техник ҳужжатларни тубдан қайта кўриб чиқиш лозим эди. Амалда шундай қилинмади. Оҳангарондаги «Стройпластмасс» комбинати ҳақида ҳам шу фикрни айтиш мумкин. Комбинатнинг линолеум ишлаб чиқарадиган цехи йигирма йил аввал ишга туширилган бўлиб, унда ўрнатилган машина-механизмлар ҳам жисмоний, ҳам маънавий эскирган. Лекин шунга қарамай улар ҳам ишлаб турипти. Шундай бўлгач, албатта, маҳсулот сифати стандарт талабига жавоб бермайди. Шунгача бориб етдики, давлат қабули цехда маҳсулот қабул қилишни бир неча бор тўхтатиб қўйди. Бу корхонада ишлаб чиқариш планининг бажарилишига тўсқинлик қилмоқда.

Давлат қабули — бу жиддий назорат органидир. Озгина бўлса ҳам стандартдан четга чиқиш, норматив-техник талабларга тўла риоя қилмаслик унинг назоратидан четда қолмайди. Шундай экан давлат қабулининг амалий ёрдамидан фойдаланиб, маҳсулот сифатини яхшилаш билан боғлиқ бўлган муаммоларни ҳамкорликда ҳал қилишга эришиш керак. Маҳсулот сифати ҳар бир меҳнат коллективи фаолиятининг асосий мезони бўлиб қолган, давр талаби шуни тақозо этади.

Г. ВОҲИДОВА,
республика стандартлар бошқармаси ходими.

ХИЗМАТ АВТОБУСЛАРИ ВА ЙЎЛОВЧИЛАР

Республикамиз пойтахти йил сайин кенгайиб, аҳолиси сони тобора ортиб бормоқда. Бу ўз навбатида шаҳарликларга транспорт хизмати кўрсатишни мушкуллаштирмоқда. Жамоат транспорти кўп ҳолларда эҳтиёжни қондиролмай қолаяпти. Йўловчилар бекатларда автобус, троллейбус, трамвайларни кўп вақт кутиб қолмоқдалар. Шу сабабли айрим ҳолларда ишга кечикиб келмоқдалар, белгиланган манзилларга вақтида етиб бора олмаяптилар. Бу ҳақли равишда уларнинг норозиликларига сабаб бўлмоқда.

Шундай шароитда корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларга қарашли автотранспорт воситалари кўпинча салонлари ярим бўш ҳолда қатнайди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети бундай автобусларда ҳам йўлакай йўловчилар ташишни йўлга қўйиш ҳақида махсус қарор чиқарган эди. Шунга ҳам бир неча йил бўлди. Бу қарор қандай амалга ошди, жойларда унга қандай амал қилинаяпти? Шаҳар пассажир транспорти ишини ривожлантириш ва мувофиқлаштириш бошқармаси, шаҳар давлат автоинспекцияси ва «Тошкент ҳақиқати» редакциясининг қўшма рейди шу масалаларни аниқлашга бағишланди.

Аввало шуни айтиш керакки, ҳозирги вақтда Тошкентдаги 272 та корхона, ташкилот ва муассасада йўл-йўлакай йўловчилар ташиши мумкин бўлган 1333 та автобус бор. Тўғри уларнинг айрим қисмини шартнома асосида меҳнат коллективларига хизмат кўрсатиш учун автотранспорт корхоналаридан ажратилган транспорт воситалари ташкил этади. Бу жуда катта парк. Лекин уларнинг ҳаммаси йўловчиларга хизмат кўрсатишга ҳамон жалб қилинмаган. Ҳозирча 235 та корхона, ташкилот, муассасаларга қарашли 1232 та автобус ёрдамга жалб қилинган. Бундан ташқари областдаги саккизта ташкилотга қарашли 14 та автобус ҳам йўл-йўлакай йўловчиларни ташишда қатнашмоқда.

Бу транспорт воситалари катта ҳажмда хизмат кўрсатиб, жамоат транспорти ишини сезиларли даражада енгиллаштиришга ёрдам бермоқда. Фикримизнинг далили учун бир мисол келтирамиз. Аниқ ҳисобларга қараганда биргина ўтган йил бундай ёрдамчи транспорт воситалари хизматидан 11 миллион нафардан ортиқроқ йўловчи баҳраманд бўлди. Демак шунча одамнинг оғири енгил, узоғи яқин бўлди.

Бундай автобуслар ихтиёрида бўлган меҳнат коллективлари ва аввало ҳайдовчиларнинг ўзлари ҳам моддий манфаат кўрмоқдалар. Йўлакай йўловчиларга хизмат кўрсатиб топилган пул корхона, ташкилот ва муассасанинг ички эҳтиёжларига сарфланмоқда, унинг бир қисми шофёрларга қўшимча иш ҳақи сифатида тўланмоқда. Уч томонлама нафи тегмоқда бу хайрли ишнинг.

Йўловчиларга хизмат кўрсатиш вазифаси зиммасига юклатилган ҳайдовчилар муайян ҳужжатлар ва билет билан таъминланиши керак. Кўпчилик ҳолларда шундай қилинмоқда. Ўтказилган ушбу рейд вақтида ҳам бу аниқланди. Аксарият шофёрлар бу тартибга тўла амал қилмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли марказлашган автобаза раҳбарлигининг бу соҳадаги ишлари эътиборга сазовордир. Бу ерда еттита турли маркали автобуслар ўз қатнаш маршрутида йўлакай йўловчиларга ҳам хизмат кўрсатмоқда. Ҳайдовчилар қўлида ҳар доим маршрут варақаси, етарли билет бўлади. Айниқса, ЛАЗ-695 маркали автобус ҳайдовчиси Й. Сиддиқов намунали ишламоқда. Унинг доимий мижозлари жуда кўп. Ҳамманинг кўнглини олади, ҳаммага бирдай хизмат кўрсатади.

ҚЎШМА РЕЙД

Йўлакай йўловчиларга битта қолдирмай билет сотади. Унинг хизматидан фойдаланаётган «бегона»лар ҳам мамнун. Йўлакай йўловчиларга хизмат кўрсатиш нормасини муттасил ошириб бажаради. Унинг бошқа касбдошлари ҳам хайрли ишда фаол қатнашмоқдалар. Автобаза бундай хизмат кўрсатиш топшириғини ўтган йили ҳам ортиғи билан адо этди. Тушум 9 минг 800 сўмни ташкил этди.

Тошкентдаги зонал экспериментал лойиҳалаш илмий-тадқиқот институти, ядро физикаси, «Узгипросельхоз» лойиҳалаш институтлари, «Ташгорстрой»нинг кичик механизация бошқармаси, республика Давлат таъминот комитетининг автотранспорт корхонаси ва қатор бошқа корхоналар-ташкилотларнинг автобуслари ҳайдовчилари ҳам йўлакай йўловчиларнинг хизматида бўлмоқда.

Бироқ рейд ҳали қатор корхоналар, ташкилотлар раҳбарлиги йўловчиларга хизмат кўрсатишни йўлга қўйишга етарли эътибор бермаётганлигини кўрсатди. Юқоридаги қарорни бажаришда камчиликка йўл қўймоқда. Хизмат автобуслари ҳайдовчилари зиммасига йўловчиларга хизмат кўрсатиш вазифасини юкламаганлар, юклаган бўлсалар ҳам унинг бажарилиши устидан етарли назорат ўрнатмаганлар.

Масалан, «Узплодовощтранс» ташкилотида шундай бўлмоқда. Унга қарашли 11—45 ТНН номерли автобусда йўлакай йўловчилар ташилишга ташилмоқда. Бироқ унинг ҳайдовчиси бунинг учун зарур варақа ва билетлар билан таъминланмаган. Бундай ҳолда тушган пул ҳайдовчи ҳамёнига тушиб кетаверади. «Миконд» заводига қарашли 33—01 ТНЛ номерли автобуснинг эса қатнаш маршрути аниқ кўрсатилмаганлиги маълум бўлди. Худди шундай камчиликлари бўлган яна бир қанча автобуслар аниқланди. Булар, 2-ёғочни қайта ишлаш заводининг 66—46 ТНМ номерли КаВЗ-685 автобуси, «Ташкентгеология» бирлашмаси автобазасига қарашли 16—14 ТНМ номерли КаВЗ-685 автобуси, «Миконд» заводининг 09—54 ТНУ номерли КаВЗ-685 автобуси, «Зооветснаб» ташкилотининг 31—79 ТНА номерли автобуси ва бошқалар шулар жумласидандир.

Рейд давомида йўловчи ташиш лозимлигидан хабари бўлмаган ҳайдовчилар борлиги ҳам маълум бўлди. Булар орасида Тошкент автомобиль-йўл институти, республика спорт клуби, Ильич номли тажриба-механика заводи, йирик ҳажмли — блокли уйсозлик экспериментал комбинати автобуслари ҳайдовчилари ва бошқалар бор. Бу аҳвол юқоридаги ташкилотлар раҳбарларига маълум қилинди. Улар бу камчиликни бартараф этишлари керак.

Йўлакай йўловчиларни ташиш иши шаҳар ҳаётида ўзига муносиб ўрин олганига шубҳа йўқ. Кўпчилик корхона автобусларининг ўз доимий йўловчилари пайдо бўлди. Кўпгина ташкилотлар тушаётган маблағдан унумли фойдаланишяпти.

Аммо юқоридаги қарор бирмунча эскириб, ҳозирги қайта қуриш даври талабларига жавоб бера олмаётир. Чунки бу қарор турғунлик даврининг маъмурий-кўрсатма бериш усули руҳида тузилган бўлиб, эндиликда хўжалик ҳисобида ишлашга ўтган қатор корхоналарнинг норозилигига сабаб бўлмоқда. Чунки йўлакай йўловчи ташиш корхоналарнинг ишлаш характерига мувофиқ фойдали ёки зарарли бўлиши мумкин. Шунинг учун бизнинг фикримизча йўлакай пассажир ташиш ишини ихтиёрийлик асосида қайта ташкил қилиш лозим. Токи корхона ва ташкилот коллективлари фойдали ва аҳоли учун керакли деб ҳисоблаган тақдирдагина бу ишга бош қўшсалар.

Бундан ташқари, ушбу хайрли муаммони қарамоғида автобуси бўлган корхоналар иштирокида кооператив ташкил қилиш йўли билан ҳал қилинса айни муддао бўларди. Бундай кооперативни барча турдаги шаҳар пассажир транспорти ишини ривожлантириш ва мувофиқлаш бошқармаси қошида ташкил қилиш мумкин.

О. УСМОНОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг барча турдаги пассажир транспорти ишини ривожлантириш ва мувофиқлаштириш бошқармаси ходими.

М. МИРҲАБИБОВ,
шаҳар давлат автоинспекцияси ходими.,

У. МУҲАМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

⊙ ФЕРУЗА Сафина йигирма йилдан бери Алимкент пахта тозалаш заводида меҳнат қилади. Корхонадан иттифоқимиз ва чет элларнинг тўқимачилик корхоналарига юборилаётган тонна-тонна пахта толаларини тайёрлашда унинг ҳам катта ҳиссаси бор.

Ҳ. АВВАЛОВ фотоси.

• Областимиз янгиликлари

ҚУВВАТИ ОРТДИ

ЎТГАН йили Пискентдаги ғишт заводи қошида «Керамик» кооперативи ташкил этилган эди. Кооператив аъзолари дастлабки йилданоқ районда уй-жой программасининг бажарилишига муносиб ҳисса қўша бошладилар. Шу йили белгилаганидан 20 минг дона кўп ғишт ишлаб чиқаришга муваффақ бўлишди.

Бу йилдан эса кооперативнинг ишлаб чиқариш қуввати яна ҳам ошди. Унинг цехида автоматик бошқариладиган ускуна ўрнатилди. Натижада ғишт тайёрлаш кунига аввалги 20—22 минг дона ўрнига 35—40 минг донани ташкил эта бошлади. Бундан ташқари қўл кучи билан бажариладиган ишларнинг камайганлиги ҳисобига бевосита ишлаб чиқариш билан банд бўлган ишчилар сонининг учдан бир қисми бошқа ишларга ўтказилди.

МУКОФОТ ПУЛИ — ЁРДАМГА

«УЗБЕКШАХТОСТРОЙ» трестининг республикада хизмат кўрсатган Димитрий Засулин етакчилигидаги ғишт терувчилар бригадаси коллективи ўтган 1988 йилда катта ютуқларни қўлга киритишга муваффақ бўлганди. Йил давомида бригаданинг ҳар бир аъзоси ҳисобига 40,5 минг сўмлик бунёдкорлик ишлари бажарилди. Бу трестдаги ўртача даражадан қарийб уч баравар кўпдир.

Уларнинг бу улкан муваффақиятлари Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг биринчи даражали дипломи ва пул мукофоти билан тақдирланди.

Бригада қурувчилари мукофот пулини Тожикистоннинг зилзиладан зарар кўрган районлари аҳолисига ёрдам фондига ўтказдилар.

Н. ДЕҲҚОНОВА.

• Врач маслаҳати

ҲАР БИР ИШ ЖОЙИ БЕХАТАР БЎЛСИН

ЯҚИНДА касалхонага 35 ёшли йигитни оғир аҳволда олиб келишди. Унинг тос суяклари синган, ички органлари қаттиқ шикастланган, ўзи эса беҳуш эди. Врачлар бемор ҳаётини сақлаб қолиш учун бор тажрибаларини ишга солдилар. Бир неча соат давом этган мураккаб операциядан сўнг йигит омон қолди. Лекин у ҳали жуда узоқ даволаниши, кўп азобларга бардош бериши лозим. Хўш, нима сабабдан бундай бахтсиз ҳодиса рўй берди? Маълум бўлишича, бу йигит Тошкент область пахта заводининг ишчиси Олимжон Шотемиров экан. Олимжон меҳнат қилаётган корхонада техника хавфсизлигига яхши эътибор қилинмаслиги туфайли пахта тойи ағанаб унинг устига кучли зарба билан тушган...

Худди шунга ўхшаш воқеа кейин ҳам содир бўлди. Пахта тойи 34 ёшли аёл устига қулади. Натижада ишчи аёл оғир жароҳатланиб, болдир суяклари синди. Жиззах шаҳридаги пахта заводи ишчиси 29 ёшли Ю. Д.нинг эса ишлаб турган барабанга ўнг қўли тушиб қолиб, бармоқлари мажақланиб кетди. Оқибатда навқирон йигит бир умрга бир қўлсиз, ногирон бўлиб қолди. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Текширишлар, айниқса, пахтани қайта ишлаш саноатида кўплаб шикастланишлар содир бўлаётганлигини кўрсатмоқда. Бу эса, шубҳасиз, техника хавфсизлигига риоя этилмаслиги оқибатидир. Ҳозирги пайтда пахта тозалаш саноати асбоб-ускуналар билан яхши таъминланган. Бироқ ҳали ҳам машина-механизмларнинг кўпи қўл билан бошқарилади, баъзида ишчилар асбоблар билан тозалаш лозим бўлган қисмлар ҳам қўл билан тозаланмоқда. Бу эса нохуш воқеаларга сабаб бўлаётир.

Ишлаб чиқаришдаги чанг ҳам травматизм манбаларидан биридир. Чунки чанг киши организмига кучли таъсир қилади ва кўпинча турли касалликларни келтириб чиқаради. Хавфсиз иш методларини етарли татбиқ этмаслик, янги келган ишчиларни техника хавфсизлиги қонун-қоидалари билан ўз вақтида таништирмаслик, уларни назорат қилиб турмаслик турли шикастланишларга олиб келмоқда.

Кўнгилсиз ҳодисалар, шикастланишларнинг олдини олиш учун нималарга эътибор бериш керак? Бунинг учун энг аввало қуйидаги белгиланган тартибларга қатъий риоя этиш зарур: ҳар куни иш бошланишидан олдин дастгоҳлар, асбоб-ускуналар бузилмаганлигини, уларнинг санитария аҳволини, эҳтиёт қисмларнинг пухталигини текшириб кўриш лозим. Агар камчиликлар бўлса, дастгоҳ ёки асбоб-ускуна батамом тўхтатилгандан кейингина уни тузатиш керак. Янги келган, ҳали яхши ўрганмаган ишчиларни мураббийлар назоратисиз машина ёки дастгоҳда ишлашга рухсат этмаган маъқул.

Цехлар ва бўлимларда иш вақтида, албатта, ўзига лойиқ жомакор кийиб олиш тавсия этилади. Станок, пахта тозалаш машинаси ва прессни юргизишдан олдин ҳамма ишчиларни огоҳлантириб қўйиш ҳам муҳофаза қоидасига киради.

Ишда шахсий гигиена тартибларига риоя этиш жуда муҳимдир. Ёруғлик бемалол тушмаса ишчининг кўзи чарчаб, организми толиқиб қолади, иш унуми ўз-ўзидан камаяди. Кўз жароҳатининг олдини олишда ҳимоя кўзойнагини тақиб ишлашни унутмаслик зарур. Ҳар хил шикастланишларга йўл қўймаслик мақсадида ишчиларнинг соғлиғи ва малакасига қараб жойига қўйиш, уларда сурункали касалликлар бор-йўқлигини аниқлаш ҳам катта аҳамиятга эга. Уларни ҳар йили медицина кўригидан ўтказиб туришни одат тусига киргизиш керак.

Умуман, пахтани қайта ишлашда завод раҳбарлари, касаба союз, комсомол ташкилоти ва қизил ярим ой жамияти аъзоларининг биргаликдаги актив фаолияти шикастланишларнинг олдини олишда муҳим роль ўйнайди. Бу эса ҳар бир ишчи саломатлигини сақлашда асосий омилдир.

Т. ҲАСАНОВ,
медицина фанлари кандидати.

Хатлар **„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ" НАЗОРАТИДА**

ТЕКШИРИШЛАР, НАТИЖАЛАР, ЧОРАЛАР

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНМАДИ

Колхоз раҳбарлари инсофга келиб қолар, деб шу кунгача кутдик. Болаларимиз кўпайиб уй-жойимиз торлик қилиб қолди. Янги уй қуриш учун жой сўрасак, 4 сотихдан берамиз деб ваъда қилишяпти. Қишлоқ жойда бунча ерга экин экамизми, ёки яшаш учун уй қурамизми?

Т. УСМОНБОЕВ,
Бўстонлиқ райони.

Юқоридаги мазмундаги хатда кўрсатилган қатор фактлар текширишда тасдиқланмади. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1988 йил 28 майдаги қарорига биноан колхозчиларга қанчадан ер бериш тартиби колхоз уставида кўрсатилган бўлиб, унинг миқдорини колхоз правлениеси белгилайди. Бериладиган ер майдони уставда кўрсатилган нормадан ошиб кетмаслиги керак.

«Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхози правлениесининг 1985 йил 24 мартда бўлиб ўтган мажлисида хўжалик аъзоларига, маданият, маориф, соғлиқни сақлаш, савдо, маиший хизмат, алоқа ва бошқа соҳаларда меҳнат қилаётган кишиларга бериладиган ер майдонини 15 сотихдан 4 сотихгача қисқартириш ҳақида қарор қабул қилинган.

Колхоз правлениесининг қарори билан Т. Усмонбоевнинг акаси Р. Усмонбоевга 0,15 гектар ер участкаси берилган. 1982 йили Р. Усмонбоев ўз аризасига биноан колхоздан кетиб қолгани сабабли правление қарори билан унинг ер майдонидан 0, 04 гектари Т. Усмонбоевга, худди шунча миқдорда Ҳ. Жуманов ва унинг опаси Ҳ. Жумановаларга тақсимлаб берилган. Колхозда меҳнат қилаётган кишиларга 0,08 гектар, бошқа соҳа мутахассисларига эса ўша қарорда кўрсатилганидек 0,04 гектаргача ер майдони участка учун берилиши кўрсатилган.

* * *

МАШИНАНИ АЛМАШТИРИШ МУМКИНМИ?

Белгиланган тартиб бўйича уруш инвалидларига ҳар етти йилда бир мартадан машина берилади. Ҳозирги машинамни беришганига беш йил бўлди. Шу даврда унинг двигателини уч марта алмаштирдим. Ҳозиргиси тўртинчи. Муддатидан илгари алмаштириш мумкинми, деб тегишли ташкилотларга мурожаат қилган эдим, улар илтимосимни оқибатсиз қолдиришяпти.

М. ИБИШЕВ,
Чиноз районидаги «Ўзбекистон» қишлоқ Совети.

Область врачлик техник-экспертиза комиссиясининг хулосасига биноан М. Ибишевга 1983 йил 28 мартда 7 йил муддат билан «Запорожец» машинаси бепул берилган. 1988 йилнинг март ойида Чиноз район давлат автомобиль инспекцияси ходимлари кўригидан ўтказилганда М. Ибишев фойдаланаётган машина техник жиҳатдан яроқли деб топилган. Ҳозир ундан эгаси фойдаланмоқда.

Белгиланган тартибга кўра агарда машина авария бўлиб (инвалиднинг айби бўлмаса) уни тузатиш имконияти йўқ деб топилса, ўғирлаб олиб кетилган ва табиий офатга учраган бўлган тақдирда муддатидан илгари алмаштириб бериш мумкин бўлади.

Шу муносабат билан М. Ибишевга автомашинасини «Ташавтотехобслуживание» бирлашмасига олиб бориш ва уни экспертларга кўрсатиш маслаҳат берилди. Агарда у ерда машинадан фойдаланиш мумкин эмас деб топилса, унда бу масала область меҳнат ва социал таъминот бошқармасида кўриб чиқилади.

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ ЙИҒИЛИШИ

СОФ ФОЙДА МИЛЛИОН СЎМДАН ОШДИ

КОЛХОЗ аъзолари ўтган йили унумли меҳнат қилишди. Давлатга 15094 тонна сабзавот маҳсулотлари топширилиб, йиллик план 136,7 процентга бажарилди. Давлатга ғалла, картошка сотиш бўйича зиммага олинган мажбуриятлар ошириб адо этилди.

Ҳосилдорлик, айниқса, Т. Туймеқулов бошчилигидаги 8-бригадада юқори бўлди. Улар ҳар гектар ердан 490 центнердан сабзавот олишди. 6-, 7-, 9-, 13 ва 14-бригадаларда ҳам ҳосилдорлик 400 центнердан ошди.

Шу билан бирга хўжаликда ҳисобот даврида бир қатор нуқсонларга ҳам йўл қўйилди. Давлатга мева, узум сотиш планлари ўринланмади. Сабзавот топшириш ошиғи билан бажарилган бўлса-да, унинг айрим турлари бўйича йиллик план уддаланмади. Масалан, бодринг топшириш ўлда-жўлда қолиб кетди. Ҳамма бирдек меҳнат қилмади. 7-бригадада карамнинг ҳар гектаридан 454 центнердан ҳосил олингани ҳолда 1-бригадада бу кўрсаткич 262 центнерни ташкил этди. Бўлмаса ҳар иккала коллектив ҳам бир хил шароитда меҳнат қилди. Худди шундай гапни сабзавотнинг бошқа турлари ҳақида ҳам айтиш мумкин.

Колхозда сўнгги йилларда меҳнатни ташкил этишнинг оила ва звено пудрати кенг жорий этилмоқда. Ҳисобот докладида 7-бригада аъзоси Гулсин Жаримбетова номи алоҳида тилга олинди. У помидорнинг ҳар гектаридан 856 центнердан маҳсулот етиштирди. О. Нурмухамбетова, Г. Режепова, С. Пирназарова сингари колхозчилар ҳам ҳар гектар ердан 700 центнердан ошириб ҳосил сотишди.

Аммо айрим бригада бошлиқлари ўз вазифаларини яхши бажаришмади. Назоратни сусайтириб юборишди. Бунинг натижасида кўпгина ернинг умри бекорга ўтди. Оилавий звено аъзоларидан 52 таси помидор, 9 таси карам, 16 таси узум ва 5 таси олма планини бажаришолмади. Агарда мазкур звенолар ҳам планни ўринлашганда давлатга қўшимча 1036 тонна сабзавот маҳсулотлари сотилган бўларди. Ёки колхоз кассасига 130—140 минг сўм даромад тушарди. Колхозчиларнинг ҳар бири 1200—1500 сўмдан қўшимча ҳақ оларди.

Чорвачилик ҳам хўжаликда етакчи тармоқлардан бири ҳисобланади. Бу соҳада ҳам муайян ютуқлар қўлга киритилди. Гўшт, сут, планлари ошириб бажарилди. Ҳар бир сигирдан 2647 килограммдан сут соғилди. Бироқ бу соҳада ҳам камчиликлар йўқ эмас. Қорамоллар бош сони ҳали пландаги даражага етгани йўқ. Қўйчилик ҳақида ҳам шуни айтиш мумкин. Тухум етиштириш ва давлатга сотиш плани барбод этилди.

Ўтган йили 4 миллион 245 минг сўмлик қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотилди. Колхозчиларнинг бир кунлик иш ҳақи 7 сўм 80 тийинга, бир ойлик маоши 230 сўмга тўғри келди. Колхоз ўтган йили 1 миллион 55 минг сўм фойда олди. Колхоз тарихида ана шундай салмоқли натижага биринчи марта эришилди. Ҳисоботда бу муваффақиятни таъминлашда назоратнинг чек системаси ҳам катта самара келтирганлиги таъкидлаб ўтилди.

Колхоз раиси А. Абдухолиқовнинг ҳисобот доклади юзасидан музокарада сўзга чиққан ўртоқлар кўпроқ ҳозирги ютуқлар билан бирга бой берилаётган имкониятлар, муаммолар тўғрисида гапирдилар.

А. ИБРОҲИМОВ.

РЕДАКЦИЯДАН: Сиз юқорида ўқиган ҳисобот Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхоздан ёзилган. Маълумки, КПСС Марказий Комитети «А. А. Жданов хотирасини абадийлаштириш билан боғлиқ ҳуқуқий актларни бекор қилиш тўғрисида» махсус қарор қабул қилди. Бу қарор матбуотда шу йилнинг 19 январида эълон қилинди. Лекин бизни бу илғор хўжаликнинг номи ҳалигача ўзгартирилмаганлиги ажаблантирмоқда. Бизнингча, машъал колхознинг номи ўзига муносиб бўлиши керак. Ўйлаймизки, район Совети ижроия комитети бу мулоҳазадан тўғри ва амалий хулоса чиқаради.

• *Савдо хизмати назоратда*

«ИШБИЛАРМОН» МУДИР

Асад мудирлик вазифасига ўтгунга қадар қўй оғзидан чўп олмаган, беозор, оқ кўнгил, ҳалол йигит эди. У анча тортинчоқ, барчага сертавозе кўринарди. Ҳеч бир кимсага қаттиқ гапирмасди. Ҳатто сенсирашга ҳам ботинолмасди. Мудирлик курсисига ўтирди-ю, ўзгарди қўйди. Нима деса шуни муҳайё қилишни, қўл остидагилар унинг гапини икки қилмаслигини талаб қилиб, мўмайгина пул ишлаш йўлларини қидира бошлади.

1988 йилнинг 18 январида ўзи раҳбарлик қилаётган Куйбишев район улгуржи-чакана савдо идорасининг 13-магазини катта сотувчиси Лидия Григорьевна Яковлевани ҳузурига чақириб, унинг номига қўшимча маош ёзиб туришини айтиб, ана шу маошни ўзига олиб беришни сўради. Даставвал Л. Яковлева бунга рози бўлмади. Лекин бир неча ойдан сўнг унинг таклифини қабул қилди. Шундай қилиб 1988 йилнинг май ойидан бошлаб магазин мудири Лидия Григорьевна номига қўшимча равишда ойлик тўлай бошлади. Асаднинг дастлабки уринишлари «зое» кетмади. У тўққиз ой давомида 3321 сўм давлат маблағини ўзлаштирди. Аммо бу билан қониқмади. Эндиликда у пул ишлашнинг бошқа йўлларини излашга киришди. Кунларнинг бирида унинг миясига бир фикр келди. Бозорда картошка камида 80 тийин — 1 сўм. Ўз магазинидаги картошкадан деярли фарқи йўқ. Бундан фойдаланса бўлади. Харидорлар ҳам топилади. Шундай қилиб, мудир ишга киришди.

Шу йил 23 январда А. Раҳматов 2-сабзавот-мева ишлаб чиқариш бирлашган комбинатидан 3 тонна 410 килограмм картошка олиб. Оржоникидзе район территориясидаги «Маданият» колхозида жойлашган Куйбишев улгуржи-чакана савдо идорасининг базасига йўл олди. Чамаси соат 12 ларда бу ерга етиб келди. Базада Асад 4-омбор мудири Эркин Абдуллаевга ортиқча картошка борлигини, ана шу картошкага қўшиб магазинда кўкариб ётган пиёзни ҳам сотиб беришни илтимос қилди. Мўмай фойда кўриш мумкинлигини фаҳмлаган мудир ҳам ҳеч иккиланмай картошкани олиб қолди. Бу маҳсулотга бирон-бир накладной ёзилгани йўқ. Иш Асад ўйлаганчалик — хамирдан қил суғургандек силлиқ борарди. У муккасидан ишга киришиб кетди. Ўз магазинига бириктирилган «Узплодоовошчтранс»нинг 2-автотранспорти корхонасига қарашли ГАЗ-53 маркали давлат номери 63—08 ТНМ автомашинаси ҳайдовчиси Азимжон Мақсудов билан бир неча бор ўз режасини амалга оширди. Ана шу давр мобайнида у 10 тоннага яқин картошкани таниш-билишлариникига ҳамда ўз уйига олиб бориб тўкди. 29 январь куни Азимжоннинг машинаси бузилиб қолди. Унинг ўрнига шу куни ГАЗ—52 маркали 36—74 ТНМ номердаги автомашина ҳайдовчиси Абдуғани Норхўжаев келди. Бу ҳайдовчи билан келишиш ҳам унчалик қийин бўлмади. А. Раҳматов Абдуғани билан биргаликда омбордан шу куни бир машина картошка юклаб «Красний водопад» совхозида истиқомат қилувчи пенсионер Оқилбек Ўтиевнинг уйига равона бўлди. Тахминан 2,5 тонна картошкани улар унинг хонадонига туширишди. Бунинг эвазига мўмайгина пул олди. Ҳайдовчига 100 сўмини санаб берди. Эртаси куни ҳам худди шундай воқеа юз берди. Шундай қилиб, «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари учун ажратилган 24 тонна картошкани А. Раҳматов 40—50 тийиндан пуллади. Энди ана шу сотилган картошка учун справка топиш лозим. Асад буёғини ҳам тўғрилашга киришди. У бирлашма бош директори ёрдамчиси В. Фильцининг олдига бориб 24 тонна картошка реализация қилинганлиги ҳақида справка ёзиб беришни илтимос қилди. В. Фильцин ҳам бунинг боисини суриштириб ўтирмай унинг илтимосини қондирди. Аммо магазин мудирининг найранглари фош этилди. Ҳозирги қайта қуриш даврида фойдали иш билан шуғулланиш ўрнига ҳаром йўллар билан мўмай пул топишга уринган А. Раҳматовнинг «фаолияти»дан БХСС ходимлари хабар топишди...

Аммо шу ўринда бу шахсларнинг нопок йўллар билан пул ишлашига имконият яратиб берган «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг маиший ишлар бўйича ёрдамчиси В. Фильцин, ана шу магазин катта сотувчиси Л. Яковлеваларни ҳам айбсиз деб бўлмайди. Чунки юқорида номлари зикр этилган кишилар магазин мудирининг совет савдоси қоидаларига хилоф равишда иш тутаётганлигидан воқиф бўлсалар-да, негадир бу ҳолларни кўрмаганликка, билмаганликка олдилар. Район улгуржи-чакана савдо идораси раҳбарлари эса ҳанузгача масъулиятсиз, нопок шахсларга катта ишонч билдириб, бутун бошли магазинга бошчилик қилишни топшириб қўйишади. Бундан фойдаланган А. Раҳматовга ўхшаш шахслар юқоридагидек йўллар билан қинғир ишларни амалга ошириб келмоқдалар.

Р. МАДРАҲИМОВ,
милиция майори.

А. ҲАКИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

СОВХОЗДА БИРИНЧИ

Малик Асқаров бошчилик қилаётган бригада деҳқонлари ҳар йилгидек бу йил ҳам Калинин районидаги «Москва» совхозида экин-тикин ишларига биринчилардан бўлиб киришиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. 11 гектар майдонга «Июньский» нав эртаги карам, бир гектар ерга гулкарам кўчатлари об-ҳаво қулай келган ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланган ҳолда экиб олинди. Ишчилардан Қобилбек ва Ақилбек Аширхоновлар, Сайдиғаппор Исабеков, Бегали Еримбетовлар айни пайтда ўзларига ажратилган участкаларда дастлабки озиқлантириш ва ишлов беришни бошлаб юбордилар.

И. ҚОСИМОВ.

УСЛУБЛАР РАНГ-БАРАНГ БЎЛСИН

РЕСПУБЛИКА ТЕАТРЛАРИНИНГ I ФЕСТИВАЛИ ЯКУНЛАРИГА ДОИР

ЎЗБЕКИСТОНДА театр фестиваллари илгари ҳам ўтказилган. Аммо улар ё театр турлари, ё мавзулари бўйича бўларди. Бир неча марта республика театрларининг телефестивали ўтказилган. Бу галги фестивалнинг олдингиларидан фарқи шундаки, у барча театр турлари ва жанрларини қамраб олди. Унда театрлар асосан ўзларининг 1988 йилда яратилган спектакллари билан қатнашдилар. Мазкур ижодий кўрик театрларимизнинг умумий аҳволини кўрсатиб берди.

Маълум бўлдики, ўз-ўзини бошқариш ҳуқуқига эга бўлган театр коллективлари янги қайта қуриш шароитларида ишлашга қийинчилик билан ўтмоқда. Ўтган йили ҳар томонлама мукаммал, воқеа бўладиган саҳна асарлари яратилмади. Лекин ижодий коллективларда репертуар, саҳна талқини, актёрлик санъати соҳаларида изланишлар борди, долзарб мавзуларда қизиқарли асарлар яратилди. Қарши, Андижон, Наманган, Тошкент, Самарқандда янги студиялар иш бошлади, бир қатор режиссёр ва актёрлар ўз истеъдодларини илк бор намойиш этдилар. Шахсан мени шу нарса хурсанд қилдики, гарчи маҳаллий театрлар Тошкентдаги театрларга нисбатан ноқулай шароитларда ишласалар-да (баъзи театрларнинг бинолари, моддий базаси йўқ даражада, ижодий раҳбарлар етишмайди, овозли актёрлар тақчил, хор билан балет аянчли аҳволда), бироқ бадиий савияда уларга етишиб бормоқда. Фестиваль ҳаками, танқидчилар, томошабинлар томонидан М. Горький номидаги Фарғона область ўзбек музикали драма ва комедия театри «Темир хотин» спектаклининг (Ш. Бошбеков асари) 1988 йилнинг энг яхши саҳна асари деб топилиши шундан далолат беради. Бу бир, иккинчидан, театрларнинг бир-биридан фарқ қилиб, баъзи бирларининг ўз йўналиши, ижро услубига эга бўлиб бораётгани ҳам кўпчиликда қониқиш ҳосил қилди.

Гап шундаки, кўп йиллар социалистик реализмни тор тушуниш ҳукм суриб келди. Ҳаётни айнан ҳаётий формаларда акс эттирувчи, бадиий бўш бўлса-да мавзуси, ғояси маъқул асарлар қабул қилинди-ю, ҳаётий кўринишлардан сал юқорига кўтарилувчи, аллегория, метафора, романтика каби услубий изланишлар социалистик реализмдан чекиниш сифатида қараб келинди. К. С. Станиславский системаси саҳнадаги социалистик реализм деб қаралди. Ҳолбуки, Станиславскийнинг ижодий методи саҳна реализми доирасидаги методологик системалардан бири, холос. Нуқул психологик ва сиёсий театр, кечинма санъати тан олинади. Шартлилик ва бадиҳагўйликка таянувчи, миллий классик поэзия, халқ ижодиёти, масхарабоз ва қизиқчилар санъати анъаналари, воситаларидан фойдаланувчи коллективлар ва ижодкорлар рад этилди. Натижада кўп йиллар услуб ва жанр изланишлари барҳам топди.

Умуман олганда, Ўзбекистон театрлари шу кунларда тўртта услубий йўналишларда, яъни маиший-ҳаётий, публицистик-сиёсий, метафорик-фалсафий, халқчил-томошавий йўналишларда ижод қилаётганлари аён бўлди. Тўғри, уларнинг даражаси турлича. Маиший-ҳаётий йўналиш анъанавий ва шаклланган бўлса, метафорик-фалсафий йўналиш энди-энди юзага кела бошлаган.

Услубий йўналишларни бир-бирига қарама-қарши қўйиб бўлмайди. Улар тенг ҳуқуқли, реализмга баробар дахлдор, ҳар бири яшашга ҳақлидир. Шундан шахсан менга, айниқса, халқчил-томошавий йўналиш истиқболли кўринади. Чунки бу ўзбек халқига қадрдон ва ўта ёқимли услубий воситалардир. Асрлар давомида у томошага ўрганиб келган, саҳнада ҳам шуни кўргиси, эҳтиросларини жиловламасдан томоша жараёнидаёқ изҳор этгиси, воқеаларга аралашгиси, баҳолаб тургиси келади. Афсуски, узоқ йиллар ҳам артистлар, ҳам томошабинлар эҳтиросларини тизгинлаб келдилар. Залда «браво» деб ижрочини шарафласа бўларди-ю, бироқ «барака топ», «отангга раҳмат», «тасанно» деб бўлмасди, уят саналарди. Ижрочилар режиссёрнинг чизиғидан ташқарига чиқиши, ҳолатига ярашиқ ўзидан сўз ёки ҳаракат қўшиши мумкин эмасди. Режиссёр шаклга нисбат бердими, тамом, натуралист ҳисобланарди. Халқ ўйинлари ва томошаларидан фойдаланиш қатағон қилинган эди. Шу боис спектаклларимиз Афандининг товуғидай пати юлинган бўларди. Нари борса узоқ бир жойдаги спектаклнинг шаклига ўхшаб кетарди. Театрдан томоша қувилган эди. Натижада йил сайин томошабин театрдан совиб борди. Дор ўйин, цирк программаларини, улардаги масхарабоз ва қизиқчиларнинг чиқишларини, стадион, майдон ва отчопарлардаги томошаларни, полвонлар кураши, аскиячи ва қизиқчиларнинг тортишувларини, тўй ва бошқа маросимларни мириқиб томоша қилди, лекин театрга тушгиси келмади. Ақлли режиссёрлар буни ўз вақтида англаб, халққа яқин, унга манзур бўла оладиган мавзу ва саҳнавий талқин излаб топишга киришдилар. Шулардан бири Баҳодир Йўлдошевдир. У ўзининг «Келинлар қўзғолони» (Ҳамза театри), «Майсаранинг иши» («Ёш гвардия») спектакллари билан халқчил-томошавий услубнинг жозиба кучини, беқиёс катта имкониятларга эгалигини исботлади.

Сатира театрининг «Қовурилган ўрдак парвози» (Тавфиқ ал-Ҳаким асари асосида Тўра Мирзо ишлаган 2 пардали музикали комедия), Огаҳий номидаги Хоразм область музикали драма ва комедия театрининг «Афанди ва Азроил» (озарбайжон драматурги Ш. Алиев комедияси, Ш. Бошбеков таржимаси), С. Хўжаниёзов номидаги Қорақалпоқ ёш томошабинлар театрининг «Тўққиз тўнғилдоқ, бир чирқилдоқ» (К. Раҳмонов эртак-пьесаси) спектаклларини катта қизиқиш билан томоша қилдик. Сабаби спектаклларнинг халқчил-томошавий услубда ишланганлигидир. Актёрлар ҳам мириқиб ўйнашган. Томошабинлар лоқайд қолишмайди, балки воқеаларни фаол кузатиб, кулги ва луқмалар билан ўз муносабатларини ифода қилиб борадилар. Чунончи, фирибгар, юлғич қози ва унинг тузоғига илинган лақма кишилар ҳақида ҳикоя қилувчи «Қовурилган ўрдак парвози» комедияси халқ томошаси сифатида ҳал қилинган. Ипга тортилган парда, саҳнанинг ортида ўйинчоқ мачит (ундан катта соя тушиб туради), ёнларида пора олувчи қўллардан ҳосил бўлган иккита дарахт, ўртада қозининг курсиси. Воқеалар бошданоёқ мана шу декорация (рассом А. Батиков) қўйнида боради. Ҳаракатлар, гаплар, характерлар бўрттирилган, фарс, масхара воситалари билан ишланган. Диалог, ҳаракат, қўшиқ, ўйин бир-бири билан чатишиб, томошабинда енгил томоша кайфиятини уйғотади. Аммо бу билан спектакль бекаму кўст демоқчи эмасман. Эътирозлар бор. Шулардан бири қозининг макрига учмайдиган, доно ва қув Деҳқон образига таааллуқлидир. Деҳқоннинг қозига қарши олиб борган иши саҳнанинг орқасида қолиб кетган, шу боисдан унинг одамларни ўз томонига ағдариб, қозини йиқитиб ўрнини эгаллашига ишониш қийин.

«Тўққиз тўнғилдоқ, бир чирқилдоқ» асари ҳам халқ ижодидан олиб ёзилган, халқ томошаси сифатида саҳналаштирилган. Эртак-томошани камбағалнинг боласи ақлли ва қув Шингкилдек бошлайди, воқеалар ичидан ўтади, якунлайди. Овулдаги турли табақага мансуб уч оиланинг тўққизта ўғлони Шингкилдекнинг сигирини сўйиб ейишади, уни ўлдирмоқчи, сувга чўктирмоқчи бўлишади. Аммо ақлли, тадбиркор Шингкилдек ҳар сафар омон қолади, омон қоладигина эмас, йўлида дуч келган Бойни, Ҳокимни лақиллатиб, говмиш сигир, от, бир сурув қўй, шоҳона либосга эга бўлади.

Шундай қилиб, Шингкилдек образида Шум бола билан Алдаркўсанинг хусусиятларини кўриш мумкин. У зиддиятли: ҳам ақлли, ҳам қув, гоҳ меҳрибон, гоҳ бераҳм, баъзан ботир, баъзан қўрқоқ. Ижрочи Д. Кевнимжаев халқ қаҳрамонига хос ушбу моҳиятни англаб, Шингкилдекни қувноқ, ғайратли, умидсизликка тушмайдиган, ўзига яраша муғомбир, ишбилармон, ҳақини куйдирмайдиганлардан бири сифатида гавдалантиради. Оддийгина кийинса-да, тоза, ўзига ярашиқ, қомати келишган, истараси иссиқ йигит. Фақат ижрочида мимика суст экан. Шингкилдекнинг дафъатан мияси ишлаб кетишини юзидан сезмаймиз.

Қорақалпоқ актёрлари жуда самимий ўйнайдилар. Тўнғилдоқларни айтмайсизми, ҳар бири ўз характерига эга. Бири—олифта, бири — анқов, бири—қув, бири—қўрқоқ, бири—узун, бири—пакана, яна бири — букри... Актёрларда аввало сўз усталиги яхши: сўз ўйини, киноя, ҳазилдан мазза қиласан, киши. Сўнгра хилма-хил ташқи қиёфалар, ҳаракатлар, тортишувлар, уришувлар, ўйнашувлар, сакрашувлар, девор ошувлар билан саҳналарни тўлдириб туришади. Сўзсиз саҳналар, пластика маромида. Лекин мана шу жиҳатни янада кучайтириш имкони бор экан. Ҳозирча музика жўрлиги (фонограмма) савияси паст бўлгани сабабли қўшиқ ва яллалар ҳам сингиб кетмаган.

«Афанди ва Азроил» комедиясида бутун Ўрта Шарқ халқлари фантазияси билан яратилган икки — дунёвий ва диний-мифологик қаҳрамон тўқнаштирилади. Афтидан, пьеса Насриддин Афандининг шайтон, мункарнакирларни ҳам мот қилган туркум латифаларидан руҳланиб ёзилган. Унда Афандининг зукколиги, донолиги, топқирлиги, устамонлиги, Азроилга ҳам дарс бера олиши кўрсатилади, албатта. Аммо мақсад шугина эмас. Афанди билан унинг жонини оламан деб келиб, ниятига етолмай, кулги бўлиб қолган Азроилнинг тўқнашуви баҳонасида шу кундаги ҳаётимиз камчиликларини очиб ташлаш, жаннатни ҳам сотиб олмоқчи бўлган нопок, порахўрларни фош этиш ҳамдир!

Мен халқчил-томошавий йўналишдаги уч спектакль ҳақида фикр билдирдим, холос. Фестивалда кўрсатилган 22 та спектакль орасида яна таҳлилга арзийдиганлари бор. Қўғирчоқ театрларининг спектакллари ҳақида ҳам яхши гаплар айтиш мумкин. Айниқса, бутун фестиваль давомида, якунловчи конференцияда драматург Шароф Бошбековнинг номи тиллардан тушмади. Унинг Фарғона ва Сатира театрларида саҳналаштирилган «Темир хотин» номли жиддий комедияси, Й. Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрида қўйилган «Эски Жўва гаврошлари» драмаси замонбоп яхши асарлар деб топилди. Хусусан, «Темир хотин» ва унинг саҳнавий талқинлари борасида мутахассислар орасида қизғин фикр алмашувлар бўлдики, бу бежиз эмас. Зотан, асарда ўзбек деҳқонининг, айниқса, қишлоқ аёлининг аҳволи, оғир меҳнат остида эзилганлиги бадиий мукаммал образларда, маҳорат билан ёритилади. Яхши асарнинг қаноти бўлади. «Темир хотин»нинг яқинда бошқа республикаларга ҳам парвоз этишига аминман.

Ижодий изланишлар учун қулай шароитлар юзага келди. Томошабинни ўйлайлик, унинг бадиий эҳтиёжларини ўрганайлик. Ахир санъатимиз, истеъдодимиз унга аталган-ку! Томошабинни театрга қайтарайлик. Бунинг учун ҳаёт ҳақиқатини акс эттириш, ижтимоий адолатни, инсон ҳуқуқини, атроф-муҳит, маданият ва маънавий меросларни муҳофаза қилувчи асарлар яратайлик. Саҳналарда қўйиладиган асарлар на фақат мазмун, балки шакл жиҳатидан ҳам томошабинга қизиқарли бўлсин. Саҳнавий талқин услубларининг чинакам ранг-баранг бўлишига эришайлик.

Муҳсин ҚОДИРОВ,
санъатшунослик доктори, профессор.

● ПОЙТАХТ театрлари Халқаро театр кунини муносиб кутиб олишди. Жумладан, Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» театри коллективи ўз мухлисларига «Паранжи сирлари» спектаклининг премьерасини тақдим этди. Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг 100 йиллигига бағишланган мазкур асарни режиссёр А. Ғамиров саҳналаштирди. Суратларда: (юқорида, ўнгда) театрнинг бош режиссёри Б. Йўлдошев репетиция пайтида санъаткорлар билан суҳбатлашмоқда; спектаклдан саҳна.

А. РИСҚИЕВ фотолари.
(ЎзТАГ).

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

СОВЕТ ТРАНСПОРТ САМОЛЁТИ ВИНДХУККА КЕЛДИ

ХАРАРЕ. (ТАСС). Совет транспорт самолёти Намибиянинг маъмурий маркази — Виндхук аэропортига келиб қўнди. Самолёт ўтиш даврида Намибияга ёрдам берувчи БМТ группаси (ЮНТАГ) учун техника асбоб-ускуналарининг катта туркумини олиб келди. Яқин вақт ичида бу ерга яна Финляндиянинг БМТ кучлари составига кирувчи ҳарбий хизматчилари группаси тушган яна бир совет самолёти келиши кутилмоқда.

Имзоланган шартномаларга мувофиқ ЮНТАГ юкларини ва ҳарбий хизматчиларини ташишда бир қанча йирик халқаро авиакомпаниялар иштирок этишмоқда, деб хабар қилди Виндхукда БМТ расмий вакили.

Маълумки, шу йил 1 апрелида Намибияга мустақиллик бериш тўғрисидаги БМТ плани амалга оширила бошлайди.

ГАЗЕТАНИНГ ДАЪВАТИ

ПЕКИН, (ТАСС). Халқ депутатлари фаолияти устидан жамоат назорати системасини яхшилаш умумхитой халқ вакиллари мажлиси ишини такомиллаштириш, социалистик бунёдкорлик вазифаларини ҳал этишда унинг самарадорлиги ва аҳамиятини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Бу масала мамлакатдаги сиёсий ислоҳотга бевосита алоқадордир, деб ёзади «Чжунго циннянь бао» газетаси.

Депутат фаолиятини доимий ва амалий назорат қилиш лозим. Бироқ, деб таъкидлайди газета, уни майда ишга айлантириш, халқ сайлаб қўйган вакилнинг нормал фаолиятига халақит бериш керак эмас. Депутатларнинг қилинган ишлар ҳақида муттасил ахборот бериб туришлари, меҳнат коллективлари, ўз сайловчилари билан учрашиб туришлари назорат қилишнинг энг самарали шаклларидан ҳисобланади. Депутат ўзининг бутун фаолиятида энг аввало Хитой Халқ Республикасининг амалдаги қонунлари, норматив ҳужжатлари, конституцияси асосида иш олиб бориши шарт.

ИНДЕЕЦЛАРНИНГ НОРОЗИЛИК НАМОЙИШИ

ОТТАВА, (ТАСС). Канада федерал парламенти биноси олдида Канаданинг туб аҳолиси норозилик намойиши ўтказди. Улар индеецлар ишлари ва шимолий территорияларни ривожлантириш министрлигининг мамлакат туб аҳолиси вакиллари бўлган олий ўқув юртлари студентларига ёрдам учун ажратиладиган давлат маблағларини қисқартириш тўғрисидаги қарорига қарши курашмоқдалар.

Канададаги маҳаллий халқлар ассамблеясининг миллий бошлиғи Жорж Ерасмус Оттавада индеецлар намойишини бошқариб, ҳукуматнинг шу йил 1 апрелидан университетлар ва коллежларда таълим олаётган индеец-студентларга ёрдамни қисқартириш тўғрисидаги қарори мамлакат туб аҳолиси ҳуқуқларини поймол этиш, Канада индеецлари ёш авлодининг умумий таълим ва касб тайёргарлигига зарар етказишга уриниш, деб атади.

Индеецларнинг норозилик намойиши Канаданинг бошқа бир қанча шаҳарларида ҳам бўлиб ўтди.

ЖАНУБИЙ КОРЕЯДА ЯНГИ АНТИБИОТИК

ТОКИО, (ТАСС). Жанубий Корея олимлари ҳозирги мавжуд барча антибиотиклардан юз-икки юз марта самаралироқ антибиотикларнинг «иккинчи авлоди»ни яратдилар, деб хабар қилди Сеулда фан ва техника министри Ли Сан Хи. КР-10664 деган шартли ном қўйилган дори Корея химия технологияси институтида яратилган бўлиб, ҳозирги вақтда унга патент расмийлаштирилмоқда.

Антибиотик яратувчилар группасининг раҳбари доктор Ким Ван Юнинг айтишича, янги дори ҳатто машҳур антибиотикларнинг ҳам кучи етмайдиган касалликларни муваффақиятли даволай олади. Бу дори сурункали бронхит, холецистит, отит, операциядан кейинги турли инфекциялар, шамоллаш ва бошқа кўпгина касалликларни даволашда айниқса, самарали таъсир кўрсатади.

⊙ ЧССР. Керамикадан ишланган уй-рўзғор буюмлари хоналарга кўрк бағишлайди, кўзларни қувонтиради. Забржег шаҳри кулоллари ўз маҳоратлари билан ном қозонишган. Улар тайёрлаган буюмлар ҳамиша харидоргир бўлади. Суратда: керамика буюмлари ишлаб чиқариш цехида.

ЧТК —ТАСС фотоси.

ЖАНУБИЙ ЯМАНДА КУЧЛИ ЖАЛА

АДАН, (ТАСС). Бир неча кун мобайнида ёққан жала натижасида Жанубий Яманда юзлаб уйлар ювилиб кетди. Республиканинг марказий қисмида жала айниқса, кучли бўлди. Хадрамаут вилоятида, деб хабар қилди Адан радиоси, ўнлаб қишлоқлар вайрон бўлди, сув таъминоти бузилди, электр линиялари ишдан чиқди. Минглаб гектар қишлоқ хўжалик экинзорлари сув остида қолди, кўплаб уй ҳайвонлари нобуд бўлди. Тарихий аҳамиятга эга бўлган Шибам ва Тарим шаҳарларига табиий офат жиддий зарар етказди. Тоғли районларда кучли сел натижасида бир қанча аҳоли пунктлари ташқи дунёдан ажралиб қолди.

НАВРЎЗ СОВРИНЛАРИ

Калинин районида баҳор байрами нишонланди

Эрталабдан қуёш кулиб боқди. У яйра, ўйна, кул, сен яйрайдиган, енг шимариб ишлайдиган дамлар келди, азиз, ардоқли чорвадорим, сабзавоткорим, боғбоним дегандек заррин нурларни сочиб олқишлаётгандек эди.

Бу кайфият, бу хуштавозелик одамларнинг юриш-туришида ҳам акс этиб турарди.

Ҳамма район марказига эрталабданоқ кела бошлади. Катта-кичик байрамлардагидек кийинган, улар бир-бирларини табриклаб, эсонлик-омонлик тилардилар.

Ҳар ер-ҳар ерда қозонларда ош дамланган, кабоб ҳиди димоққа урилади. Сабзавот, чорва маҳсулотлари билан савдо қилинмоқда. Афанди қиёфасидаги одам эшак миниб, йўлкалар, хиёбонлар, майдончаларни кезиб юрибди. У ҳазил-ҳузул қилиб одамларни кулдирмоқда. Ҳаваскорлик тўгаракларининг ансамбллари куй-рақси дилларга ҳузур бағишлайди.

Соат 11 да байрам тантаналари авжга чиқди. Район ижроия комитетининг раиси Б. Жуманиёзов йиғилганларни Наврўз байрами билан чин кўнгилдан қутлади.

— Мана кўриб турибсизлар, — деди у, — бу ерда ҳар бир хўжаликнинг ўз қароргоҳи бор. Ҳар бир хўжалик пазандалари миллий таомлар тайёрлаб, дастурхонларни безатишган. Улар сиз азизларни меҳмон қилишади. Дилдан суҳбат қурасизлар.

Бирйўла жюри комиссияси ҳам иш олиб бораверади. Комиссия аъзолари хўжаликлар Наврўз байрами мавқеи, Озиқ-овқат программасини бажаришга қўшаётган ҳиссаси, дастурхонини қандай тузаганликлари, меҳмонни қандай кутаётганликларини кузатдилар ва бир хулосага келдилар. Биринчи, иккинчи, учинчи ўринни олганлар учун совринлар белгиланган...

Биз ҳам давраи айланишга жазм этдик. Оржоникидзе номли колхоз вакиллари меҳмони бўлдик. Кроватда хўжалик ветеранлари, кекса онахонлар ўтиришибди. Бир пиёла чой устида суҳбатлашдик.

— Қани, айтинг-чи, бу тантананинг нимаси ёмон, — дейди «Ўзгариш» қишлоқ Совети раиси муовини Мажид ака Раҳимжонов. — Одамлар яйрашяпти-ку!

— Халқ соғиниб қолган экан ўз байрамини, — дейди қишлоқ хўжалиги ветерани Собир Айтубоев.

— Агарда тўсиқ олиб ташланмаганида халқимизнинг бу қадимий ва энг яхши удуми йўқ бўлиб кетармиди, — дейди Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Ғани ака Зиёвуддинов. — Бундай деб хавотирланганимнинг боиси бор. Чунки биз кексалар оламдан ўтиб боряпмиз. Ёшларни анъаналаримизга, миллий урф-одатларимизга ҳурмат-садоқат руҳида тарбиялашда Наврўзнинг аҳамияти беқиёс.

Куйбишев номли колхоз меҳнаткашлари ҳам байрамга алоҳида тайёргарлик кўришибди.

— Ҳозир ҳамма нарса етарли, — дейди колхоз раиси, — одам ҳамиша яхши сўзнинг мафтуни бўлиб келган. Унинг кўнглини кўтарсанг, ҳар қандай юмушни қилиб беради. Шу жиҳатдан Наврўзнинг тиклангани айни муддао бўлди-да!

Бу колхоз вакиллари ёнида Калинин номли колхоз деҳқонлари гурунглашиб ўтиришарди. Бизнинг диққатимизни анвойи гуллардан ясалган глобус шаклидаги гулдасталар тортди. Суриштириб билиб олдик. Хўжалик ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш йўлидан бориб қатор ибратли тадбирларни амалга оширмоқда. Ўтган йили 18 сотих ердаги иссиқхонада гул ўстирилганди. Ана шу кичик тармоқдан 100 минг сўмдан ортиқ даромад қилинибди.

— Бу йил биз, — дейди колхоз раиси Р. Каримов, — ригаликлар билан шартнома тузганмиз. Уларга 100 минг дона гул етказиб беришимиз керак. Гулнинг экстра нави ҳар донасини 1 сўмдан, биринчи навини 80 тийиндан сотиб олишади. Райoннинг етакчи хўжаликларидан бўлган бу колхозда ижара, коллектив пудрати кенг авж олдирилиб, фойда берувчи тармоқлар кўпайиб бормоқда.

«Хасково», «Москва», Охунбобоев номли совхозларнинг қароргоҳлари эса ўтовларда жойлашган. Бу бежиз эмас. Чунки мазкур хўжаликларда меҳнат қилаётганларнинг аксариятини қозоқ миллати вакиллари ташкил этади.

Биз қўйчиликка ихтисослашган Охунбобоев номли совхоз ўтовига яқинлашдик. Бу хўжаликда бундан икки йил бурун нохуш воқеалар бўлиб ўтди. Айрим мутахассислар, раҳбарларнинг айби билан ҳисоб-китоб ишларида чалкашлик содир этилди. Интизом бўшашиб кетди. Бу умумий ишга анча салбий таъсир этди. Лекин мард, фидойи чўпонлар бўш келмадилар. Мана энди хўжалик яна ўзини ўнглаб олмоқда. Эрта-индин қўзи олиш плани бажарилади. Ўтовда бизни миллий таом бешбармоқ билан меҳмон қилишди. Бу ерда «Арай» халқ чолғу ансамбли қатнашчилари бераётган концертни мириқиб томоша қилмоқда эдилар.

— Ҳақиқатан ҳам бу байрамни қишлоқ меҳнаткашлари интиқлик билан кутган эдилар. Шунинг учун катта тайёргарлик кўрдик, — дейди «Шарқ» агрофирмаси директори А. Ғаффоров. — Бугун бу ерда 50 минг сўмлик турли сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилинмоқда. Бир килограмм гўшт 3 сўмдан сотилаётир. 16 ансамбль хизмат кўрсатмоқда. Уларнинг 7 таси миллий тилдаги куй-рақсларни ижро этаётир.

Ниҳоят жюри комиссияси ўз хулосаларини эълон қилади. Биринчи ўринни олишга «Москва» совхози ва Калинин номли колхоз меҳнаткашлари сазовор бўлдилар. Ҳар бир хўжаликка биттадан енгил машина мукофотга берилди.

Иккинчи ўрин Оржоникидзе номли колхоз ва «Хасково» совхозларига насиб этди. Уларга рангли телевизор тақдим этилди. Учинчи ўринни олган Охунбобоев номли, Партия XXI съезди совхозларига эса магнитофон бериладиган бўлди.

Наврўз тантанасида область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов қатнашди. У хўжаликларнинг деҳқонлари, чорвадорлар билан суҳбатлашди, уларни қутлади. Эзгу ишларида, Озиқ-овқат программасининг бажарилишига ҳисса қўшишларида катта муваффақиятлар тилади.

Калинин районида бўлиб ўтган Наврўз байрами кеч оқшомгача давом этди ва у халқ депутатлигига сайлов маросимига уланди.

Н. РИХСИЕВ.

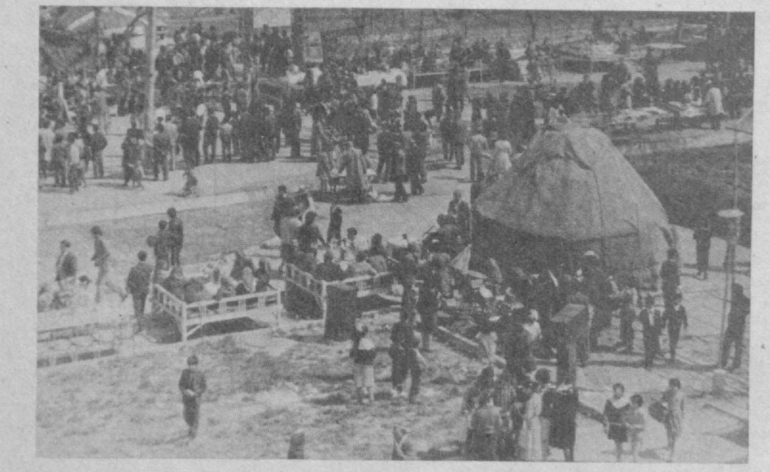

● СУРАТДА: Калинин районида бўлиб ўтган Наврўз байрами тантаналаридан лавҳалар.

Р. ШОЖАЛИЛОВ фотоси

ХОТИРА

Руҳи олдида таъзимдаман

Ҳақ йўлида ким сангa бир ҳарф ўқитмиш ранж ила
Айламак бўлмас адо онинг ҳақин юз ганж ила.

Инсон ҳаётида шундай воқеалар бўладики, бу нарсалар бир умр хотирангизда муҳрланиб қолади. Булар — мактаб остонасига илк қўйилган қадам, биринчи ҳарфни ўрганган кун, биринчи ўқитувчидир. Ҳар бир инсон ҳам ўзининг мустақил ҳаётга йўлланма олиши учун пойдевор бўлган биринчи ўқитувчи хизматларини доимо ёдда сақлайди. Мен ҳам бу ўринда биринчи муаллимам — марҳума Муаззам опа Ҳошимова ҳақида бир-икки оғиз сўз айтишни ўзимнинг бурчим деб ҳисоблайман. Бизнинг опамиз барча устозлар каби ўз талабаларини билимли, одобли, инсоният энг яхши келажагининг муносиб ворислари бўлиб етишиши учун улуғ Ленин қуёши нурафшон этаётган кошоналарда қунт, ихлос ва чидам билан сабоқ берардилар. У вақтларда синф хоналаримиз кўмир билан иситилар, шароитларимиз ҳозиргидек яхши эмас эди. Биз 1970—1971 ўқув йилида ўрта мактабни тугатиб, ҳаётга йўлланма олдик. Барчамиз турли касбларни эгаллаб, ҳаётнинг турли жабҳаларида меҳнат қилмоқдамиз. Бизни ҳаётда ўз ўрнимизни топишимизда ҳам азиз муаллимамизнинг хизматлари катта. Бевақт ўлим у кишини бизнинг орамиздан олиб кетди. Лекин Муаззам опамиз ҳамон биз билан бирга юргандек...

«Бахт» деган тушунчани ҳар ким турлича шарҳлайди. Ҳар кимнинг бахти энг аввало унинг виждони, ақл-заковати, виждонсиз, нияти холис бўлмаган киши ҳеч қачон бахтли бўлолмайди. Бизнинг опамиз ҳаётда жуда оз — 45 йилгина умр кўрдилар, лекин бу вақт давомида улар бир қанча шогирдлар тарбияладилар. Мен ҳам у кишининг изларидан бориб, 13 йилдан бери ёш авлодга тарбия бермоқдаман.

Бугун ўлкамизга Наврўз кириб келди. Барчанинг лабида табассум. Наврўз энг ажойиб фасл — баҳорда, яратиш, ёшариш вақтида, ташриф буюради. Ўзи билан бирга инсонларга ризқ-рўз, қут-барака олиб келади. Ҳамма яратиш, ижод қилиш орзуси билан ёниб яшайди. Ана шу ажойиб фаслда қушлар ҳам ажиб бир оҳанг билан куйлайдилар. Барча ерда ҳақиқий кўклам. Сойларда булоқ сувлари жилдирайди. Тоғ этаклари, чўпон яйловлари, боғ-роғлар, далалар жонланмоқда, яшил либос киймоқда. Шундай ажойиб фаслда — Хотира куни ҳам нишонланмоқда. Ана шу муносабат билан мен ҳам марҳума муаллимамиз руҳи олдида бош эгиб, сиз доимо биз билан биргасиз дегим келади. Инсон яшар экан, у ҳаётда ўз мақсадига эришсин, токи бевақт ўлимлар унинг ҳаётдан бевақт кўз юмишига сабаб бўлмасин.

Севимли шоиримиз Эркин Воҳидов тили билан айтганда:

Куй авжида узилмасин тор,
Шеър ярмида синмасин қалам.
Яшаб ўтмай умрини зинҳор,
Бу дунёдан кетмасин одам.

Г. КАРИМОВА,
Тошкент шаҳридаги 274 мактаб ўқитувчиси.

⊙ ХОТИРА куни пойтахтдаги «Вилоят» (Кўкча) қабристони одамлар билан гавжум бўлди. Улар бу ерда ота-боболари, қариндош-уруғлари, ёру-биродарлари қабрларини зиёрат қилиб, гуллар қўйишди. Суратда: ёш келин-куёв Гулчеҳра ва Зуҳриддин Рихсиевлар боболари Имомжон ота қабри олдида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотоси.

СЎҚОҚДА САЙИЛ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти олимлари Наврўз байрамини нишонлаш учун тоғлар бағридаги Сўқоқ қишлоғига йўл олишди. Келишувга кўра институт ва Паркент район меҳнаткашлари Наврўзни бирга нишонладилар.

Шаҳарлик меҳмонлар Сўқоққа етиб келишганида ҳамма ёқни карнай-сурнай садолари босиб кетди. Қишлоқ марказидаги майдонга одамлар йиғилган. Дошқозонларда ҳалим пиширилмоқда, сумалак тайёрланган қозонлар атрофида момолар айланиб юришибди. Қиз-жувонлар лабида табассум, болакайлар кўзида баҳорий қувонч муҳрлангандай.

Тантанани Сўқоқ қишлоқ Советининг раиси Ш. Асқаров очди. Кейин Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси И. Султонов, филология фанлари доктори Т. Мирзаев, навоийшунос олима С. Ғаниева йиғилганларни баҳорнинг бахтли куни билан қутлашди. Наврўз ҳамиша шоирларга илҳом бахш этиб келган. Классик адабиётимиз наврўзномаси ҳақида сўзлаган филология фанлари кандидати Н. Жумаев Насриддин Рабғузий қаламига мансуб Наврўз ҳақидаги ўзбекча ғазални ёддан ўқиб, таҳлил этиб берди. Наврўз байрами шеърхонлик базмига айланди. Сўқоқлик шоир О. Одилхонов, институт илмий ходимларидан С. Эркинов, А. Мусақулов, Ғ. Тожибоев, М. Олимов, Т. Раҳимов, О. Багировлар ўзларининг янги шеърларидан ўқиб беришди.

Таниқли хонанда Ҳасан Ражабий айтиб берган «Қаро кўзим», «Навбаҳор» қўшиқлари, сўқоқлик кекса созанда Ўрол ота Тошевнинг сурнайда ижро этган «Наво», «Дилхирож» куйлари, Тошкент Давлат маданият институти «Нилуфар» ашула ва рақс ансамблининг қатнашчиларидан О. Султонов, З. Зиёев, Қ. Тўраевларнинг қўшиқлари давра аҳлини хушнуд этди. Тушдан сўнг «Сўқоқ» дам олиш зонасида сумалак сайили бошланди. Наврўз тантаналари гўзаллик конкурси, полвонлар баҳси билан якунланди.

Институтнинг фольклоршунос олимлари сўқоқлик кексалардан Наврўзнинг пайдо бўлиши билан боғлиқ афсоналарни, бу қадимий халқ байрамига алоқадор халқ қарашларини, деҳқон ва боғбон йилномаси, кўкламги дала ишлари билан боғлиқ удумларни ёзиб олишди. Тошкент театр ва рассомлик санъати институтининг ўқитувчиси, фольклоршунос ва ҳаваскор кинооператор С. Носиров Наврўз тантаналарини суратга туширди.

М. ЖЎРАЕВ,
филология фанлари кандидати.

БАЙНАЛМИНАЛ ТАНТАНА

Тошкент районидаги Гулистон қишлоқ Совети территориясидаги маҳаллаларда ўзбек, қозоқ, рус, татар, корейс, немис ва бошқа миллат вакиллари истиқомат қилади. Улар миллий урф-одат, маросимларимизни жуда яхши билишади.

Куни кеча бу ердаги Р. Р. Шредер номли 36-ўрта мактаб ҳовлисида Наврўз байрамига бағишланган кеча ўтказилди.

Уни Михайловский посёлкаси маҳалла комитетининг раиси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Акромхўжа ака Сайдумаров очди.

Сўнг Гулистон қишлоқ советининг раиси Дилбар Йўлдошева, Тошкент педагогика институти илмий коммунизм кафедраси доцентлари Илёс Тожиев, Маҳмуд Аҳмедовлар йиғилганларга Наврўз байрами ҳақида гапириб бердилар.

Қўшни Оржоникидзе районидан ташриф буюрган санъаткорлар йиғилганларни ўзларининг ёқимли куй, жозибали қўшиқлари билан хушнуд этдилар. Шунингдек, ака-ука аскиячилар — Абулқосим ва Эркин Тўйчиевлар иштирокидаги гурунг ҳам кўпчиликка манзур бўлди.

З. ЭШМИРЗАЕВА.

● Суратда: онахонларга гуллар тақдим этилди.

В. ЛИВШИЦ фотоси

Спорт

ФУТБОЛ

⊙ МАМЛАКАТ чемпионатининг навбатдаги тур ўйинларини Ленинграднинг «Зенит» ва Донецкнинг «Шахтёр» коллективлари бошлаб беришди. Ленинградлик футболчилар 1:0 ҳисобида ғолиб келдилар. Шу турдаги «Спартак» — «Торпедо» ўйини катта қизиқиш туғдирди. Жадвалда пешқадамлик қилаётган Москванинг бу икки коллективи ўртасидаги ўйин натижасиз якунланди. Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Динамо» (Минск) — «Динамо (Москва) — 2:1, «Жальгирис» — «Помир» — 4:0, «Ротор» — «Динамо» (Тбилиси) — 1:1, «Металлист» — «Арарат» — 0:0. Кеча Киев динамочилари ўз майдонларида «Днепр» коллективини қабул қилишди.

ШАШКА

⊙ ТОШКЕНТДА халқаро шашка бўйича СССР чемпионати ниҳоясига етди. Минсклик гроссмейстер Александр Балякин финишда уч марта кетма-кет ғалабага эришиб, 16 имкониятдан 10 очко тўплади ва чемпионлик унвонига муяссар бўлди. Сўнгги тургача жаҳон чемпиони ижевсклик Алексей Чижов совринли ўринлардан бирига даъвогар эди. Лекин унинг харьковлик Вадим Вирний билан дуранг ўйнаши қимматга тушди. Рақиби 9,5 очко билан иккинчи ўринни эгаллади. Коэффициентлар жадвалига кўра, москвалик Александр Шварцман учинчи ўринни олди.

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 30 мартда чиқади).

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«Ўзбекконцерт»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

31 МАРТ, 1 АПРЕЛЬ СОАТ 20.00 да,
2 АПРЕЛЬ СОАТ 16.00 да

«ҲАЗИЛ» ҲАЖВИЯ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Тўхтамурод АЗИЗОВ, Обид АСОМОВ, Собит АСОМОВ, Ботир МУҲАМЕДХЎЖАЕВ, Мирза ХОЛМЕДОВ;
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Рушана СУЛТОНОВА, Зиёда МАДРАҲИМОВА, Элмурод ИСЛОМОВ, Одил КАМОЛХЎЖАЕВ;
Биринчи Бутуниттифоқ «ЯНГИ ОВОЗЛАР» радиоконкурсининг лауреати
Юлдуз УСМОНОВА
Лирик хонанда, VII Жаҳон ёшлар фестивали дипломанти, Тошкент область Ленин комсомоли мукофоти лауреати
Комилжон ЙЎЛДОШЕВ
ПОСТАНОВКАЧИ-РЕЖИССЕР — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофотининг лауреати Абдурашид РАҲИМОВ.
Билетлар соат 14.00 дан бошлаб сотилади.

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги
8-ТОШКЕНТ ЎРТА-ҲУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учиш аппаратларининг йиғувчи слесари, механика йиғув ишлари слесари, саноат асбоб ускуналари ремонти слесари, сонли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, токарь, фрезерчи, кенг профилдаги станокчи.

ЎҚИШГА 8—10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

8-синф маълумотига эга бўлганлар учун ўқиш муддати — 1—2—3 йил.

1—2 йиллик таълим группаларига қабул қилинган ўқувчига диплом ва касб ҳақидаги ҳужжат берилади.

Ўқиш миллий тилда олиб бориладиган группалар ҳам мавжуд.

2—3 йиллик таълим группаларига қабул қилинган ўқувчилар озиқ-овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқишни тамомлагач уларга тугалланган ўрта маълумот ҳақидаги диплом ва касб эгаллаганлик ҳақидаги ҳужжат топширилади.

Бир йиллик таълим группаларига кирган ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма группаларнинг ўқувчиларига стипендия сақланган ҳолда иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

ЎҚИШ ДАВРИ УМУМИЙ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик, авиамоделчилик, радио ва фото тўгараклар ишлаб турибди.

Билим юртини «яхши» ва «аъло» баҳоларга тамомлаганларга техникум ва олий ўқув юртларининг кечки ва кундузги бўлимларига ўқишга киришлари учун йўлланма берилади.

Билим юртини тамомлаганлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида иш билан таъминланадилар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш шарт: маълумот ҳақидаги ҳужжат, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (паспорт), яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишхонасидан справка, медицина справкаси, мактабдан характеристика, 6 дона фотосурат (3х4, 4х5 см).

Билим юрти адреси: 700128, Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Усмон Юсупов кўчаси, Авиация проезди, 10-уй (6, 10, 23-трамвайлар; 1, 4, 10, 14, 21-троллейбуслар; 17, 44, 48, 97-автобусларнинг «Ленинград» меҳмонхонаси бекати). Телефон: 41-75-54.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг

РЕСПУБЛИКА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989 йилга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг Республика ҳунар-техника билим юрти савдо соҳалари бўйича қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди:

Барча профилдаги озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат (саноат) **товарлари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар.**

Бу группаларга 25 ёшгача бўлган, ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади. Ўқиш муддати— 8,5 ой.

Шунингдек озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат (саноат) **товарлари бўйича кичик сотувчилар тайёрлайдиган группаларга тугалланмаган ўрта** (8, 9) **маълумотли 25 ёшгача бўлганлар ҳам кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар. Ўқиш муддати — 1 йил.**

ЎҚИШГА ЎЗБЕКИСТОН ШАҲАРЛАРИДА ЯШОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлган ва битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган ўқувчилар педсовет қарорига кўра ўқишни битириб бўлгач олий ўқув юртига киришда имтиёзга эга бўладилар.

Ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг Бош Универсал магазинида ва Универсамда олиб борилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли. 086/У формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, характеристика, шаҳар торгининг ва область савдо бошқармасининг йўлланмаси.

Ўқишга қабул қилинган ўқувчиларга ҳар ойда 32 сўм стипендия берилади.

Ота-онасиз ва етим қолган ўқувчиларга, ҳамда Улуғ Ватан уруши I ва II группа инвалиди фарзандларига ҳар ойда 41 сўм стипендия тўланади.

Республика ҳунар-техника билим юртининг адреси: 700173 Тошкент шаҳри, Акмал Икромов райони, Бобур кўчаси, 3-уй (13, 70-автобусларнинг «Тез ёрдам медицина клиникаси»; 4, 9-трамвайларнинг «Чўпон-ота» бекатлари). Телефонлар: 75-35-86, 75-35-92.

РАЙОН МАТЛУБОТ ЖАМИЯТЛАРИ, КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент область матлубот жамияти облкоопснабининг
УЛГУРЖИ БАЗАСИ
ТУГАТИЛДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги адресда қабул қилинади: 700094, Тошкент шаҳри, 2-Ипподром проезди, 3-уй.

Тошкент область партия комитети аппарати партия ва касаба союз ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитети марксизм-ленинизм университетининг проректори Г. А. Аброровага отаси

Ахбор АБРОРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Р. 09660. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Б. — 1573. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12